

BOJ ALI SPRAVA MED 6 IN 7

Konec tega meseca odločitev v Parizu - Odločilno gledišče Amerike

Proti koncu tega meseca se sestajajo v Parizu predstavniki 20 držav, to je Združenih ameriških držav in Kanade ter 18 držav, ki so organizirane v Organizaciji za gospodarsko sodelovanje v Evropi, vendar razdeljene v dva tabora, to je v Evropsko gospodarsko skupnost (Evropski skupni trg) in Združenje za svobodno trgovino v Evropi (Svobodno trgovinsko področje). V prvem so, kakor znan, Italija, Francija, Belgija, Luksemburg, Holandija in Zahodna Nemčija, v drugem pa Avstrija, Danska, Norveška, Portugalska, Švedska in Švica. Od tega zborovanja je odvisno, ali bosta zadnji dve gospodarski skupnosti našli podlago vsaj za znano sožitje, ali pa se bo med njima zdel gospodarski boj ob vprašanju carin, ki utegne Evropo še bolj gospodarsko razdeliti, kakor je danes.

Po zasedanju tako imenovane evropske komisije pri Evropski gospodarski skupnosti v Bruslju in sestanku sedmorice, to je Združenja za svobodno menjavo v Evropi na Dunaju, ne je položaj samo deloma razčistil, kolikor sta gledišči obeh taborov že precej jasni. Predsednik komisije Hallstein, ki se je v nedeljo udeležil tudi posebnega sestanka na Sardiniji, je izdal narej, po katerem se bodo carinske omejitve, ki so danes še na poti prosti menjavi med šestimi državami, odpravile mnogo prej, nego je bilo prvotno v načrtu v smislu rimskega sporazuma. Industriji pa tudi politiki v teh šestih državah Evropskega skupnega trga priključijo na to, da bi se vse carinske preprečbe izvršile še v času, ko je v Evropi ugodna konjunktura in ne potem, ko bo po vseh računih nastopilo popuščanje konjunkturo. To so predvsem francoske žele, ki jih podpirajo tudi države Beneluxa, medtem ko sta

Italija in Zahodna Nemčija v tej zadevi bolj ob strani.

V čem je pravzaprav vsa zadeva? Evropska komisija predlaga, naj države Evropskega skupnega trga znižajo medsebojne carine za novih 20% (znižanje za 10% je bilo že izvršeno) že 1. julija in ne konec prihodnjega leta, kakor je bilo prvotno določeno. Po predlogu te komisije naj se skupna carinska tarifa nasproti državam izven te skupnosti prične uporabljati že 1. julija in ne šele čez 18 mesecev; vendar je komisija spoznala, da bi carinsko znižanje samo med državami, ki so organizirane v Evropski gospodarski skupnosti utegnilo izvesti carinski boj. Zato predlaga, naj se tudi sedanje carinske tarife v teh državah znižajo za 20% nasproti državam izven skupnosti. Praktično pomeni to, da se bodo na primer francoske in italijanske carine nasproti ostalemu svetu precej znižale, toda carine držav Beneluxa in deloma tudi Nemčije se bodo zvišale. Ni dvoma, da gredo države Evropskega skupnega trga predvsem za tem, da se same najprej medsebojno gospodarsko povežejo, da bi potem nastopale nasproti zunanjemu svetu kot celota.

Po vsem tem je jasno, da ni več upanja, da bi v Evropi prišlo do neke širše gospodarske skupnosti, ki bi

združevala tudi države Svobodnega trgovinskega področja. Ni dvoma da se bosta novi skupnosti od 1. julija še bolj oddaljevali druga od druge in da bo zaradi tega trpela trgovinska izmenjava. V angleških gospodarskih krogih so mnenja, da se posledice tega oddaljevanja ne bodo čutile takoj v vsem obsegu, pač pa bodo prišle od izraza pozneje. Prevladuje mnenje, da bo odločilno gledišče Američanov, ki bodo skušali prepričati države Evropskega skupnega trga, naj pristanejo na kompromisno rešitev. Splošno niso v Washingtonu naklonjeni zamisli Svobodnega trgovinskega področja, ki se razvija pod okriljem Velike Britanije.

Sprito sestanka sedmorice na Dunaju so bili Angleži mnenja, naj te države še ne odkrijejo svojih kart pred sestankom v Parizu. Njihovo priporočilo so predstavniki drugih držav deloma upoštevali. Na Dunaju so predloge Evropske komisije imeli za neke vrste sovražno dejanje ter so videli v njenih predlogih ravnanje na lastno pest. Sedmorica ni bila pripravljena na tako nagel postopek. Člani sedmorice so bili sicer pripravljeni na znižanje medsebojnih carin, nekatere države pa imajo misleke proti znižanju tarif za uvoz ameriškega blaga.

Sodobno ladjevje „Splošne plovbe“

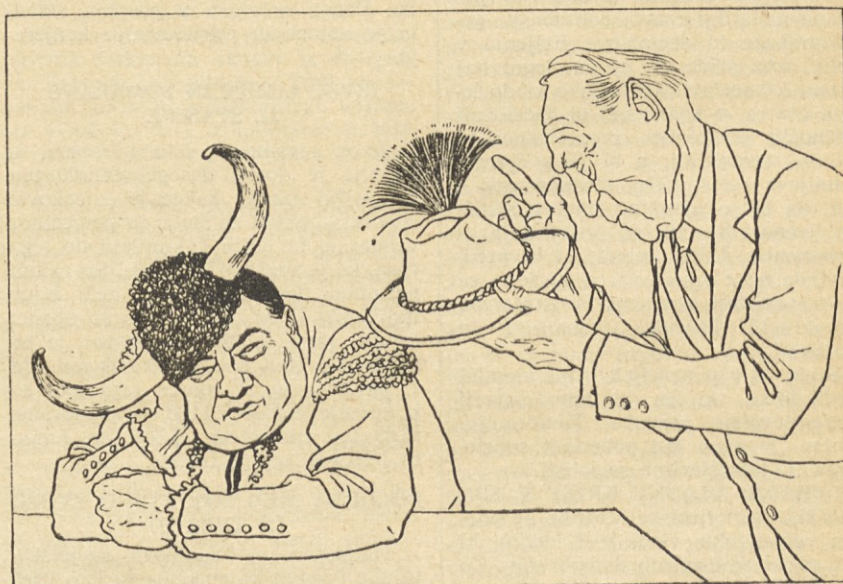
Nedavno sta skoraj istočasno prišli v Trst dve ladji piranske »Splošne plovbe«, in sicer »Trbovlje« in »Bohinj«. V tržaških pomorskih krogih sledijo s pozornostjo razvoju jugoslovanske mornarice in zlasti pomorskim potrebam v sosednih pristaniščih. Nova ladja »Trbovlje« (9.260 brt.) je ena izmed treh enakih ladij, ki jih je »Splošna plovba« naročila v ladjedelnici »Uljanik« v Pulju; ostali dve bosta pomnožili ladjevje »Splošne plovbe« še letos, oziroma prihodnje leto.

Danes razpolaga »Splošna plovba« z ladjevjem 90.643 bruto registrskih ton, katerega nosilnost znaša 125.256 ton. Do konca leta se bo nosilnost ladjev »Splošne plovbe« dvignila na okoli 150 tisoč ton. Če pomislimo, da je bila družba ustanovljena komaj pred dobrimi petimi leti (leta 1954), je obseg sedanje toneže viden dokaz naglega napredka »Splošne plovbe«. Družba se je doslej ukvarjala s svobodno plobo, šele v zadnjem času se je odločila za stalno mešano progo Koper - Trst - New York. Njene ladje iščejo tovar daleč po svetu, tako se je motorna ladja »Trbovlje« iz Trsta podala na Crno morje in od tam menda okoli sveta. Del njenega ladjevja je zaposlen s prevajanjem boksita iz Jugoslavije v severno evropska pristanišča, druge ladje zopet vozijo premog iz Črnege morja v jadranska pristanišča. Nekatere so bile poprej zaposlene tudi s preva-

njem raznih rud iz Severne Afrike v Anglijo. Splošno so bile njene ladje preurejene za splošne tovore (general cargo), novejšje ladje, kakor »Trbovlje«, so še posebno prirojene za prevoz razsutih tovorov ter jih strokovno označujejo za »bulk carrier«.

Če si ogledamo podatke o starosti ladjevja »Splošne plovbe«, opazimo, da si družba prizadeva, da bi čim prej izločila starejše ladje. Tako na primer je podjetje v drugi polovici 1956 kupilo ladje »Gorica«, »Pohorje« in »Zelengor« ter je prodalo stari ladji »Gorica« in »Kornat«. Skladno s to politiko je »Splošna plovba« v drugi polovici lanskega leta najela potniško-tovorne ladje »Bled«, »Bohinj« in »Bovec«, ki so bile postavljene na progo Koper - N. York, hkrati pa sta bili prodani »Gorica« in »Neretva«. Samo eno ladjo »Splošne plovbe« (Ljubljana) kurijo še na premog.

»Kakor smo že ob drugih priložnostih omenili, je »Splošna plovba« prevzela tudi ladjedelno v Piranu ter jo prilagodila gradnji železnih ladij. V ladjedelnici je danes zaposlenih okoli 450 ljudi. Poleg tega podjetje posluje v sklopu Splošne plovbe tudi »Obalna plovba« z 11 tovornimi plovilnimi objekti (s skupno nosilnostjo 1225 ton) in 4 potniških čolnih. Ta je bila ustanovljena sredi leta 1958 v Kopru, a je pozneje zašla v finančne težave, iz katerih jo je rešila »Splošna plovba«.

Kanceler Adenauer je pihel v Washington, da za silo popravi vtis, ki ga je v Ameriki povzročila nerodno ravnanje ministra narodne obrambe Fr. Straussa glede nemških vojaških oporišč v Španiji. Strauss ni opustil predmetni diplomatski, pač pa z rogovi, medtem ko je kanceler Adenauer mnenja, da se da zlepa, to je s tipičnim nemškim klobukom, več opraviti. O nemških oporiščih bodo dokončno sklepali na sestanku NATO, ki bo konec tega meseca v Parizu. Minister Strauss meni, da se mora Zahodna Nemčija čim-

prej oboževati ne glede na vznemirjenje, ki ga izziva njeno oboroževanje pri sosedih. O nemški nameri, da si Zahodna Nemčija izposluje vojaška oporišča v Španiji, je sicer Strauss obvestil ameriškega zunanjega ministra Herterja novembra meseca med obiskom v Parizu, toda sam ni upošteval ameriškega negodovanja. Šele, ko je nemško-španska pogajanja odkril »New York Times«, sta ameriški general Nordstad in ameriški poslanik v Bonnu pristala na nemško pobudo, da bi pred zunanjim svetom ohranila videz, da ni v vrstah Atlantske zveze (NATO) nastal razkol.

Dr. Bruno Kreisky

Avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky pripada k avstrijski socialistični stranki ter sodi med mlajše politike; star je 48 let. Sin je avstrijskega tovarnarja židovskega pokolenja ter je bil v letu za časa Dollfusove vladavine (za kratek čas) kakor tudi za časa Hitlerjeve. Pred izbruhom svetovne vojne se je leta 1939 umaknil na Švedsko. Od tam se je izselil v Ameriko vzhodno v Vel. Britanijo. Leta 1945 se je vrnil v Avstrijo, nato je živel več let v Stockholmu kot avstrijski diplomatski uradnik. Porochen je s Švedinjo. V času, ko je obiskal London, ga je angleški tisk opisal kot prožnega državnika, ki uživa oporo zlasti med socialisti v zahodnih državah. V zunanji politiki je igral vodilno vlogo že za časa kanclerja Figla. On in sedanjí kancler Raab sta v glavnem dala pobudo za avstrijsko spravo s Sovjetsko zvezo.

Med jugoslovanskimi in avstrijskimi državljani ni bilo že dolgo neposrednih stikov. Med avstrijskimi ministri, ki so obiskali Jugoslavijo, je bil zadnji zunanji minister Gruber, ki je bil leta 1952 na Brionih. Nato so časniki večkrat napovedali, da bo avstrijski zunanji minister vrnil obisk zunanega ministra Koče Popovića na Dunaju, vendar je do tega prišlo šele, ko je prevzel vodstvo avstrijskega zunanega ministrstva dr. Kreisky. Na potovanju v Beograd ga je spremljal znani borec za pravice južnotirolskih Nemcev in pomočnik v zunanjem ministrstvu gospod Gschntzer.

Med obema državama je na dnevnem redu več političnih in gospodarskih vprašanj, kakor položaj slovenske manjšine na Koroskem in hrvatske na Gradiščanskem, vprašanje obmejnega prometa, vprašanje nove trgovinske pogodbe, zadeva avstrijske okoliščine in socialnih rent jugoslovanskim državljanom in vprašanje nekdanjega avstrijskega imetja v Jugoslaviji. Iz uradnega poročila, ki je bilo objavljeno po obisku avstrijskih državnikov v Beogradu, se na Brionih pri predsedniku Titu, da se sklepata, da so se razgovori v Beogradu sukali o načelnih vprašanjih, medtem ko je bila sama izvedba prepričana poznejšim sestankom strokovnjakov.

Jugoslavija si prizadeva kot podpisnica avstrijske mirovne pogodbe, da bi Avstrija izvršila svoje obveze glede Slovencev in Hrvatov v Avstriji, medtem ko se je dr. Kreisky postavil na gledišče, da gre za avstrijsko notranjo zadevo. Uradno poročilo izrecno pravi, da je Jugoslavija posebno poudarila pomen pravilne rešitve vprašanj, ki zadevajo položaj slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji. Med razgovori v Beogradu so se pokazali podobni pogledi obeh držav na mednarodna vprašanja, kakor zlasti na vlogo Organizacije združenih narodov, na vprašanje obojestrane in druga. Avstrija želi zlasti povečati trgovinsko izmenjavo z Jugoslavijo. V ta namen se bodo v kratkem začela pogajanja. Lansko leto je vrednost izmenjave med obema državama dosegla 1,35 milijarde šilingov. Ta trgovina je večja kakor na primer menjava med Avstrijo in Poljsko, pa tudi med Avstrijo in Češkoslovaško.

NOV JUGOSLOVANSKI POSLANIK. Za jugoslovanske veleposlanika v Parizu je bil imenovan dr. Darko Černež, bivši veleposlanik v Rimu in dosedanjí pomočnik v državnem tajništvu za zunanje zadeve.

Upravni odbor Jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice v Beogradu je na svoji zadnji seji razpravljal o delu mešanega italijansko-jugoslovanskega podjetja SAGET (Milan, Piazza Duca d'Aosta 17). Določeno je že ravnatelj podjetja ter deloma tudi že ostalo osebje. Eno vodilnih mest prevzame ing. Vojislav Vasiljević, dosedanjí glavni inženir tovarne »14. OKTOBER« iz Kruševca, ki je znan strojni strokovnjak. Upravni odbor zbornice je ponovno razpravljal o konkretnih nalogah imenovanega podjetja pri dajanju pomoči jugoslovanskim izvoznikom podjetjem pri iskanju novih poslovnih partnerjev v Italiji. Naglašena je bila potreba po orientiranju jugoslovanskih in italijanskih gospodarstvenikov na delo prek SAGET.

JUGOSLOVANSKA UDELEŽBA NA SEJMIH V BARIJU IN PADOVI

Upravni odbor zbornice je razpravljal tudi o udeležbi Jugoslavije na sejmih v Bariju in Padovi. Izražena je bila želja, da se Jugoslavija udeleži Levantinskega sejma v Bariju. Kolikor ne bi Jugoslavija priredila uradne razstave, naj udeležbo organizira jugoslovanski informativni urad. Kot razlog za udeležbo Jugoslavije na Levantinskem sejmju se navaja, da je sejem ne samo največji na Jadranu, temveč sploh največji v Srednji in Južni Italiji. Ker bo po zgraditvi luke Bar v Crni gori ter proge Beograd-Bar jugoslovanski izvoz orientiran deloma proti južnemu Jadranu, je treba že zdaj izkoristiti Levantinski sejem za ustvarjanje trdnih trgovinskih odnosov s tem delom italijanskega tržišča. Sprejeto je bilo tudi priporočilo, da se na sejmju v Padovi odpre jugoslovanski informacijski biro. Ob priliki letošnjega milanskega velesejma bo skupni sestanek beogradske Jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice z Italijansko-jugoslovansko zbornico v Milanu.

RAZVOJ IZMENJAVE V LANSKEM LETU

Posebno se je upravni odbor za držal na analizi jugoslovansko-italijanskih trgovinskih odnosov v lanskem letu ter izrazil prepričanje, da se bodo ti odnosi po sklenitvi novega sporazuma še okrepili. Lanskoletna izmenjava je dosegla vrednost 36 milijard 533 milijonov dinarjev nasproti 36 milijardam 450 milijonov dinarjev leta 1958. Trgovinska izmenjava se je torej zvišala po vrednosti za 0,23%. Vendar je značilno, da se je lani jugoslovanski pasivni; saldo znižal na vsega eno milijardo 951

Nova podlaga za povečanje italijansko-jugoslovanske trgovine

Po pogajanjih v Beogradu - Delo jugoslovansko-italijanske zbornice

milijonov dinarjev, medtem ko je znašal 1958. leta 4 milijarde 106 milijonov in 1957. leta okoli 7,5 milijonov dinarjev. Lansko leto se omenjeni prirastek izboljšal ni zmanjšal samo zaradi zvišanja izvoza, temveč tudi zaradi znižanja uvoza. Tako je lanskotletni jugoslovanski izvoz v Italijo narastel za skoraj 7%, istočasno pa se je znižal uvoz za nad 5%. Zmanjšanje uvoza je predvsem posledica manjših nabav investicijske opreme na kredit, ker je bila realizacija uvoza na podlagi posebnega kreditnega sporazuma iz leta 1957 izvršena v glavnem že leta 1957 in 1958. Izvajanje poslov po novem kreditnem sporazumu je šele v teku ter se je v lanskem letu izvršilo šele deloma.

Izvoz v Italijo je narastel v lanskem letu na vseh sektorjih razen na kemijskem. Najbolj se je zvišal izvoz kmetijskih pridelkov, in to za 444 milijonov dinarjev. Vendar se je izvoz govejega in telečjega mesa ter jajo nekoliko zmanjšal, nekaj zaradi pomanjkanja blaga, nekaj zaradi italijanskih upravnih omejitev. Znatno pa se je zvišala vrednost blaga v izmenjavi v okviru tržaškega (za 26,4%) in goriškega sporazuma (25,7%).

POVEČANJE TRGOVINE PO NOVM SPORAZUMU

Pri pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo za sklenitev sporazuma o letošnjih izmenjavah so sodelovali tudi predstavniki zbornice, ki so potalagi posebno važnost na nadaljnji sprotistev italijanskega uvoza. Dopolnilni protokol, ki sta bila 10. marca podpisana v Beogradu, sta to zahtevalo v veliki meri uresničili. Širša liberalizacija je bila potrebna predvsem zaradi tega, ker se v letošnjem letu predvideva znatno zvišanje jugoslovanskega izvoza v Italijo, kajti jugoslovanske obveznosti v Italiji so glede na odplačilne roke za dolgo ve in kredite znatno narastle. Edino na ta način se je moglo izogniti ponovnemu zvišanju trgovinskega prirastka.

Prvi protokol s nanaša na blagovno izmenjavo za prihodnje leto dni, začeti s 1. aprilom. Kontingenti za izvoz jugoslovanske živine in mesa so povečani za blizu 8 milijonov dolarjev ter je izvršena liberalizacija za okoli 25 industrijskih proizvodov za uvoz v Italijo. Poleg

ga so bile sprejete časovne olajšave za uvoz koruze v Italijo.

Drugi protokol se nanaša na blagovni promet obmejnih področij. Popravilo se so kontingentske liste in bolje definiralo blago, redni in specialni kontingenti so bili združeni ter zvišana kvota za blago, za katero obstaja obojestransko zanimanje.

Oba protokola omogočata nadaljnje znatno zvišanje trgovinske izmenjave med obema državama ter obmejnimi področji.

R. K.

Obnovitev pogodbe

Trgovinska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo za obnovitev trgovinske pogodbe za čas od 1. aprila do 31. marca prihodnjega leta so se v Beogradu 10. marca srečno zaključila. Na željo jugoslovanskih predstavnikov so italijanski odposlanci pristali na povišanje uvoza v Italijo nekaterih živil, zlasti živine in mesa, deloma pa tudi nekaterih industrijskih proizvodov. Tako je bila ustvarjena podlaga za doseg ravnotežja v trgovinski bilanci; saj Jugoslavija kupuje iz izkupičkom deviz, ki jih pridobi iz izvozom v Italijo, razne potrebščine prav v Italijo.

Kontingenti za uvoz jugoslovanskega blaga v Italijo »vz« carinarnice so bili znatno povečani. Nove kontingente so določili večinoma tako, da s prvotnim dodali še kontingente, ki so jih izdajali od časa do časa v izrednih primerih. Tako so povečali kontingent za uvoz živega goveda od 25.000 na 36.000 glav, kontingent svežega govejega mesa od 2 na 6.000 ton, kontingent konzerviranega mesa pa od 500 na 750 ton. Kontingent za uvoz ribjih konserv je bil povečan od 500 na 1000 ton, kontingent škroba od 30 na 500 ton, strojemih prašičjih kož od 140 na 300 milijonov lir, prekaženega mesa od 123 na 200 milijonov lir.

Tudi za nekatere vrste blaga na posebnem seznamu »razno blago« (ki torej niso med vrstami blaga, s katerimi je promet prost ali urejen »vz carinarnice«) so novi kontingenti višji od prejšnjih. Za vsako postavko je bil kontingent povišan od 75 na 100 milijonov lir, za vsako tarifno poglavje pa od 200 na 300 milijonov lir. Spisek blagovnih vrst, ki se lahko preko uvažajo, je bil povečan za

25 vrst blaga; med temi so krompir, konzervirane stročnice, mesni izdelki, surove volovske in konjske kože, Dieslovi motorji, naravna svila, bateriji, kompresorji, radiatorji, bentonit, živce itd.

Višji kontingenti za goriško obmejno trgovino

V Beogradu se je pred kratkim sestala italijansko-jugoslovanska komisija, ki je obnovila trgovinski sporazum med obema državama. Kakor znano, bo lanski sporazum zapadel konec tega meseca. Zasedanja v Beogradu se je udeležil tudi dr. E. Candutti, generalni tajnik goriške trgovinske zbornice. Zbornica je pozneje sporočila spremembe, ki zanimajo blagovno izmenjavo na Goriškem, in ki omogočajo povečanje trgovinske izmenjave med Goriško in Jugoslavijo. Za vsako vrsto blaga, ki ni vključena v jugoslovanske blagovne spiske (in se uvažajo čez carinarno) je bil določen najvišji kontingent 20 milijonov lir, in sicer največ 60 milijonov lir za vsako tarifno poglavje. Za govedo, prašiče in ustrezno meso velja skupen kontingent 250 milijonov lir. Kontingent konj za delo in za kakol je bil povišan od 30 na 90 milijonov lir, kontingent zelja, fižola in krompirja od 25 na 50 mil. lir, kontingent mleka in mlečnih izdelkov od 30 na 40 mil. lir, kontingent bukvih in hrastovih parketov od 6 na 15 mil. lir, bukvih oplatic od 30 do 50 mil. lir, obrtniških izdelkov od 16 na 60 mil. lir.

Tudi za izvoz v Jugoslavijo so na zasedanju v Beogradu določili nove kontingente. Za posamezne blagovne vrste veljajo naslednji poviški: južno na drugo sadje ter zelenjava od 30 na 150 milijonov lir, predivo od 10 do 150 mil., obleke in drugo blago za široko potrošnjo od 10 do 60 mil., filtri od 50 na 55 mil., avtomobilske gume od 50 na 65 mil., električni stroji, sprejemniki in nadomestni deli od 100 na 120; nadomestni deli za avtomobile in druge stroje 150 mil., 5 mil., kmetijskih stroji in nadomestni deli 45 mil., gospodinski stroji in nadomestni deli 40 mil., pisarniški stroji 50 mil., razno blago 350 milijonov lir. Kontingent žvepla je bil sklenjen od 95 na 200 milijonov lir.

moralí zabresti v blato ali pa v zaraščen gozd ob bregu. Tudi tovarnjaki vozijo po rečni strugi.

Kljub prirodnim neprilikam se bo naselje Bilbino razširilo. Zgradili bodo nova domove, pošto, šolo, kliniko in druge stavbe. Tako bo v kratkem nastalo središče najsevernejših najdišč zlate rude v Sovjetski zvezi.

ZLATONOSNI PESEK POD ŠOTO

Sem namreč pošiljajo iz raznih izpiralnih središč zlato rudo. Najbližja izpiralna naprava je oddaljena kakih 20 km od Bilbina. Tu že tajga prehaja v tundro, griči so goli in pokriti s kremenom. Tu snemajo zgornjo plast šote — to ni običajna šota, pač pa zgornja plast zemlje na splošno — pod to šoto pa leži zlatonosni pesek. Pesek dvigajo z buldožerji do izpiralne naprave, to je do velikih, vrtečega se bobna z mrežastimi stenami. V ta boben stresajo pesek in istočasno spuščajo vanj tudi vodo, ki pesek izpira. Pesek nato pada iz bobna na železne zlatornice, na dnu katerih ležijo posebne žalužije, med katerimi se nabira zlato, približno tako veliko, kot so jajčni rumenjaki.

V kratkem mislijo povečati število izpiralnih naprav, pripeljati velike bagre in zgraditi prave tovarne za pridobivanje zlata. Iz teh izpiralnih središč prenašajo zlato v Bilbino s konji. Konji so tu zelo dragoceni, saj stanje eden 17.000 rubljev. To pa zato, ker jih morajo sem pripeljati z letali. Kaže, da so ta ležišča zelo bogata in da se bodo zlate zaloge v SZ v prihodnjih letih znatno povečale.

A. K.

Naše hišice med stolpnici

Čuden občutek te obhaja, ko se nekeje v tržaških predmestjih ali v bližnji tržaški okolici iz nizke slovenske hišice, ki jo je zgradil naš vrtnar, uradnik ali obrtnik, oziraj proti nebu in med pravimi pravcati stolpnici zamaščaš vsaj nekaj žarkov dobrodejnega sonca. Utoneš so naše hiše s svojimi vrtni med visokimi stavbami, kamor so pripeljali ljudi z vseh strani in iz katerih ne čuješ naše besede. Kaj to pomeni za nas, človek samo lahko čuti in kako naš človek to občuti, spoznaš lahko iz njegovega topega molka. Zbogom sonce, če že ne siješ več nam, si sijalo vsaj našim prednikom in jim vltalo upanje in hudem boju za obstanek!

Ko se tako vdajam vprav niceanskemu pesimizmu na oknu svojega doma, mi pride pod roko komentar nekega švicarskega pisca o francoskem pesniku M. Saint - Legeru, ki je v Ameriki po francosko pesnil pod imenom Saint - John Perse. Piseč razlaga pojem časti, kakor ga je razumel francoski pesnik. Vsaka človeška dejavnost zadobi svoj pomen pravzaprav šele v javnosti, na svečanosti, piše komentar. Tako nosi vsak človek čast svojega stanu, kraja in obrti (dela), ki ga opravlja. Te časti mu ne podeli občutljiv, pač pa mu jo potrdi. Čast je nekaj vzajemnega (medsebojnega), nekaj družabnega; sam zase, osamljen, človek ni ma časti...

Manj filozofsko povedano: človek si pridobi čast in se lahko uveljavi samo javno, v družbi, v svojem kraju in kot pripadnik nekega stanu. Mi Slovenci na Tržaškem in Goriškem in drugod, koder živimo pod Italijo, skoraj nimamo več svojega kraja in teško, prav težko se uveljavimo svoj družbi, ki bi je že ne našel tuj kulturni duh, ne živimo več v svojem lastnem občestvu. Tuje stolpnice in tovarne bodo na Tržaškem in Goriškem prav kmalu podrla zadnji obmejni obroč naših nati. Na naši tragiki ne spremeni nič okolnost, ali se dogaja morda v znamenju fašistične sekire ali sovjetske demokracije.

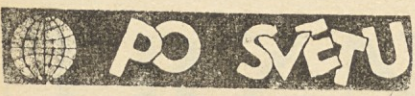
Kako dolgo bomo lahko še ohranili lastno življenje, če že na vsakem koraku zaženemo na pripadnika druge narodnosti? Kje naj se še ohranijo naš jezik, naše navade in vse, kar je bistvenega za narod? Kako naj organiziramo vsaj lastne otoke sredi tujega morja, da bi se ohranili? V kratkem času nekaj let nas je razvoj potisnil do usodne prelomnice, ko nam ne ostaja nič drugega na izbiro, kot da se zberemo na teh otokih, t. j. okoli domačih v svojih družinah, v lastnih kulturnih domovih in drugih domačih ustanovah ter cerkvah. Preti nam večja nevarnost, kakor n. pr. židom, dokler so živeli po »ghettih«, kjer so lahko ohranili lastno bitnost.

Ja življenja

Oženi se vedno z majhno žensko; njene obleke te bodo stale manj.

(Maroški pregovor)

Ljubezen je pogosto plod zakona. (Molière)

PREOKRET NA LEVO? Rimska vladna kriza traja že mesec dni. Novo vladno naj bi sestavljali prejšnji ministri predsednik A. Segni, ki pa še vedno ni uspel. Kriza je dolga, ker gre za važen preokret, ki bo odločno vplival na nadaljnji razvoj političnega, gospodarskega in socialnega življenja v Italiji, ako pride do njega. Segni naj bi namreč sestavil koalicijsko vlado levo centra, v kateri naj bi sodelovali krščanski demokrati, republikanci in socialni demokrati, a bi jo podpirala Nennijeva socialistična stranka vsaj s tem, da bi se njeni poslanci v kritičnih trenutkih vzdržali glasovanja v parlamentu. Takšni vladi, ki bi predstavljala neke vrste odprtje na levo, se močno upirajo desničarji v krščanski demokraciji, liberalci, monarhisti in neofašisti.

Segni je v ponedeljek vrnil mandat predsedniku, ki ga je nato povelj Fanfanijevemu pristahu Tamboriju. Fanfani je znan kot pobudnik sodelovanja z Nennijevimi socialisti.

OZRAČJE VLADNE KRIZE V TRIDENTU. Južnotirolska stranka ne podpira več deželne vlade v Tridentu, ki je v rokah krščanskih demokratov. Ko so vladi odrekli podporo liberalci, čes da preveč popušta nasproti Nemcem, je vlada zašla v hudo stisko. Pri zadnjem glasovanju v deželnem svetu se je rešila s tem, da so to storili, da bi socialistična stranka pokazala »dobro voljo v trenutku, ko gre za rešitev rimske vladne krize. Šlo je za predlog socialnih demokratov, da bi odprli križno deželno vlado v Tridentu.

LLOLBORICIDA V OSPREDJU. Sklep dr. Skofiča in njegove žene, filmske igralkice Lloborigide, da se izselita s sinom Milkom v Kanado, je Skofičevemu bratu, je izzval veliki pozornost v italijanski javnosti. Zadeva je zadela politični pomen, ker je Lloborigida izjavila, da sta se z možem odločila za izselitev, ker niso oblasti hoteli podeliti njemu mu in niti ne sinu italijanskega državljanstva. Na namigovanje italijanskega tiska, da dr. Skofič sploh ni vložil prošnje za podelitev državljanstva, je Lloborigida izjavila, da to podkivanje ne drži, pač pa je dr. Skofič leta 1953 v spremstvu dr. Alojza iz Carneljave obiskoval pisarne v Rimu v tej zadevi obiskal notranje ministrstvo. Tam mu je bilo sporočeno, da bi njegova prošnja bila odbita. Tedaj je njen mož bival v Italiji že 11. leto. Opravljal je zdravniški poklic in bil poročen z Italijanko. Po vsem tem je imel vse pravice, da postane italijanski državljan. Italijanski tisk pripominja, da niso mogli podeliti dr. Skofiču italijanskega državljanstva, ko ga obdajajo bivšine italijanske državljanom iz bivše Jugoslovije, ki so po mitrovski pogodbi postali jugoslovanski državljanji. Lloborigida je dalje izjavila, da niso policijske oblasti hoteli niti njemu sinu priznati italijanskega državljanstva in ga vpisati na njen potni list, čeprav bi lahko to storile, ker je sin italijanske državljanke. Odbila je tudi namigovanje, da se izseli, ker se hoče ločiti od svojega moža. Res je nasprotno, to je, da se izseli, ker hoče ostati združena z njim in za svojega sina pridobiti državljanstvo.

ARETACIJA JUGOSLOVANSKEGA SKOFA. Angleška agencija Reuter poroča, da je bil v Skopju aretirani škof Julij Cekača. Obravnava proti njemu bo v kratkem. Obtožen je, da je imel zveze s Krumislavom Draganičevićem, ki je za časa nemške zasedbe potegnil s Paveličem. V Zagrebu je bil profesor cerkvenega prava. Po poročilu italijanskih listov je Draganičević vodil Zavod sv. Hieronima v Rimu, v katerem se vzgajajo jugoslovanski bogoslovci, a ki bil pred meseci odstranjen s tega mesta prav zaradi sodelovanja s Paveličem in njegovimi pristaji.

IZ JUGOSLOVANSKEGA NOTRANJEJA POLITIČNEGA ŽIVLJENJA. Londonski »Economist« pripominja, da predstavlja ukrep Jugoslovanskih oblastev, ki so dovolila svečan pogreb kardinala Stepinca v Zagrebu, pomirjevalno in pomembno potezo. Poleg tega so bili predčasno izpuščeni iz zapora nekdanji socialisti dr. Pavlovič, Krecki, prof. Stančević in dr. Žujković, ki so bili obsojeni februarja leta 1958. Notranja uprava je tudi omogočila prof. V. Dedijeru, da je odšel predavati na univerzo v Manchesteru. List omenja odnose med Jugoslavijo in zahodnimi socialisti ter obisk Nennijevega v decembru lanskega leta. Nennijev obisk bi utegnil postati za Jugoslavijo velike važnosti, ako bi se sedanja vladna kriza v Rimu rešila z odprtjem na levo.

ODSTOP KARDINALA TARDINJA. Vatikanski državni tajnik kardinal D. Tardini je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Danes še ni popolne jasnosti glede razlogov, ki so ga dovedli do tega koraka. Po poročilih iz Vatikana ga je papež Janez XXIII. zaprosil, naj ostane na svojem mestu. Redko kdaj se je v zgodovini katoliške Cerkve zgodilo, da je državni tajnik odstopil. To je na primer storil kardinal Gasparri decembra leta 1929. Kardinal Tardini je napisal življenjepis prejšnjega papeža Pija XII.

DENAR

POVPRAŠEVANJE PO DINARU

Cimolj se blizu turistična sezona, tem večje je navadno povpraševanje po dinarju. Letos se je dinar nasproti liri vnovič utrdil verjetno tudi iz drugih razlogov. Mislimo namreč na proti tečaj dinarja v Trstu in Milanu. Če kupujete dinarje, zahtevajo tržaške menjalnice za skoraj 100 za 100, to je »alla pari«, same jih kupujejo nekoliko ceneje. Vsekarer je v zadnjem času tečaj dinarja v prosti prodaji mnogo višji kakor pred meseci. Na milanški borzi je dinar proti sredi marca dosegel ceno 93,95 lire za 100 dinarjev.

Podatki o denarnem obtoku v Jugoslaviji odkrivajo težnjo, da bi se denarni obtok zopet zmanjšal. Dne 28. februarja 1960 je bilo po podatkih Narodne banke FLRJ v denarnem obtoku 165.670 milijonov dinarjev, to je za 3.561 milijonov dinarjev manj kakor konec januarja letos. Pred enim letom, to je 28. februarja 1959 je bilo v obtoku 136 tisoč 416 milijonov dinarjev, a konec januarja istega leta 130.422 milijonov dinarjev.

Mednarodna trgovina

DAVEK NA KONJE NA DANSKEM

Sredi marca so Danci uvedli posebno davčino na zaklane ali izvožene konje, in sicer 15 danskih kron za vsako zaklano žival, a za izvoženo 25 za kobile in 100 danskih kron za konje. Dirkalni konji so oproščeni novega davka. Denar se steka v poseben sklad, ki je namenjen pospeševanju konjereje.

IZVOZ LIMON IN POMARANČ IZ ŠPANJE

Izvoz agrumov v letošnji sezoni iz Španije je doslej dosegel 641.500 ton ter je bil manjši kakor je pričakoval španski sindikat za sadje in povrtnino; vendar je bil večji kakor lani do tega časa, ko je znašal 478.722 ton. Španskim agrumom konkurira letos zelo hudo italijanski izvoz. V Francijo so Španci izvozili samo 22.000 ton, čeprav je bila dogovorjena količina 66.000 ton. Od 1. januarja do 8. marca tega leta so iz Španije izvozili 561.000 ton pomaranč, 55.000 ton mandarin, 23.700 ton limon in 1800 ton »grape fruit«.

POGODBA MED SOVIJSKOTO ZVEZO IN TURCIJO

Podpisana je bila nova sovjetsko-turška trgovinska pogodba za leto 1960. Izmenjava se bo povečala. Turki bodo prodajali Rusom volno, bombaž, kože in tobak, uvažali pa bodo stroje, opremo, kovine, kemikalije, celulozo, papir in steklo.

Mednarodni sejmi

DUNAJSKI SPOMLADANSKI SEJEM

Od 13. do 20. marca je bil na Dunaju 71. spomladanski velesejem. Na sejmu je razstavljalo okoli 370 podjetij iz Avstrije in iz 20 drugih držav. Poleg razstav modnih izdelkov, gospodinskih strojev in splošne tehnike so zbujale pozornost obiskovalcev razstava civilnega letalstva, ki jo je priredilo ministrstvo za promet, razstava mlečnega gospodarstva pod geslom »Beli veletok«, in podobne prireditve. Kmetijstvu je bilo na sejmu posvečenega

Za vskladitev perutninskega trga

V vseh šestih državah članicah Evropske gospodarske skupnosti (Italija, Francija, Zah. Nemčija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg) se potrošnja perutnine nenehoma večja. Italija in Zahodna Nemčija nimata dovolj perutnine in zato uvažata vsako leto mnogo perutnine iz tujine. Zah. Nemčija krije le okrog 60% domače potrebe, ostalo perutnino (50.000 ton na leto) pa uvaža. Povprečno poje vsak Nemec 2,4 kg perutnine na leto. V Italiji redijo 85% vse za domačo potrošnjo potrebne perutnine, okrog 13.000 ton pa je vsako leto uvažajo. Povprečna potrošnja vsakega Italijana znaša okoli 1,9 kg na leto. Belgija in Luksemburg krijeta domačo potrošnjo (31.000 ton), ki znaša približno 3,3 kg na osebo. Francozi več radi jedo perutnino. Računajo, da potroši na leto vsak Francoz 7,3 kg perutnine. Domači perutninarji pa z lahkotno preskrbujejo trž za zadostno količino perutnine. Na Nizozemskem, kjer redijo največ perutnine, pa se le redko hranijo z njo. Vsak Nizozemec poje namreč povprečno na leto le 0,8 kg perutnine. Zato pa je zelo razvit izvoz v druge države. V letu 1958 so iz Nizozemske izvozili 33.000 ton perutnine.

V vseh šestih državah Evropske gospodarske skupnosti redijo perutninarji letno okrog 565.000 ton perutnine. Uvoz doseže 64.000, izvoz pa 39.000 ton. Potrošnja znaša skupaj 590.000, to se pravi, da mora skupnost uvažati iz tretjih držav še nekaj perutnine, ker sama krije le 95,8% potrošnje. Povprečno na potrošnja vsakega državljanca skupnosti znaša 3,5 kg na leto.

Manšoltov načrt za vskladitev kmetijstva v šestih državah EGS navaja ukrepe, ki so potrebni, da pride do evropske vskladitve: najprej je treba izenačiti kupno-prodajne cene perutnine v vseh šestih državah. Vskladiti je treba sanitarna pravila pri uvozu in izvozu blaga. Urediti je treba carinsko zakonodajo, in sicer tako, da bo kolikor mogoče splošen izvoz perutnine v tretje države. Za vse finančne potrebe naj se ustanovi poseben sklad, ki naj bi ga sestavljali z izkupičkom carine ob uvozu perutnine iz tretjih držav.

JUGOSLOVANSKO PODJETJE GRADI

Tri velike luke na treh celinah

Split, marca

Pomorsko gradbeno podjetje »Pomgrad« iz Splita si je pridobilo velike slovese ne samo v Jugoslaviji, marveč tudi v tujini ter se je ustvarilo med vidnejša podjetja za gradnjo sodobnih pristanišč. Z velikimi deli je podjetje dvignilo tudi ugled Jugoslovije za zlasti na Srednjem vzhodu, kjer bo podjetje začelo graditi četrti sodobno luko — Tartus. Ta bo na sirjski obali v območju Združenih arabskih republik. Sedaj gradi podjetje doma luko Bar in istočasno tudi pristanišče Assab v Etiopiji. Poleg tega podjetje »Pomgrad« še vedno prejema ponudbe za gradnjo novih pristanišč v tujini, posebno ob Perzijskem zalivu.

Vrhnost izvršenih del za gradnjo pristanišča Assab v Etiopiji je do konca leta 1959 znašala 11.800.000 etiopskih dolarjev; za popolno izgradnjo novega pristanišča pa je predviden skupni izdatke 26.100.000 etiopskih dolarjev. Ti rezultati so toliko bolj značilni, če upoštevamo, da je bilo leto 1958 pravzaprav le leto priprave in pripravljalnih del. Podjetje »Pomgrad« je že lani izročilo prometu del južnega pomola, ob katerem se lahko pristajata po dve čezoceanski ladji. Tudi veliko skladišče s hladilnimi napravami, ki je 140 metrov dolgo in 40 metrov široko, je že pod streho in zdaj gradijo že drugo skladišče v samem pristanišču.

Da so se mogla dela pri gradnji pristanišča razvijati tako ugodno, je pripisati dobri organizaciji gradbišča

Nizke cene sladkorja

V začetku marca je bila cena sladkorja na svetovnem trgu izredno nizka ter je v New Yorku znašala okoli 3,1 stotinke dolarja za funt. Mednarodni svet za sladkor skuša ohraniti ceno med 3,25 in 4,00 stotinikami za funt. Zato je znižal izvozne kontingente. Mehika ima zlasti mnogo sladkorja in velik prebitok nad domačo potrebo. Izvozne cene so nizke in blago ostaja doma. Pridelovalci si prizadevajo, da bi izvozili čim več blaga, ker so cene na zunanjih trgih vendar višje kakor na domačem. Na zunanjem trgu obstaja več cen, in sicer so proste in dogovorjene cene. Na prostem trgu stane sladkor 27 šterlingov 10 šillingov tona, do čim plačuje Vel. Britanija po dogovoru iz lanskega leta sladkor iz britanskih dominionov po 43 funtov za tono. Združene ameriške države plačujejo kubanski sladkor po 5 stotink dolarja za funt do določene količine, ker imajo s Kubo takšen dogovor. V raznih državah plačujejo za domačo potrošnjo sladkor po mnogo višjih cenah, kakor je cena na zunanjih trgih.

V Mehiki je v zadnjih letih naraščala pridelovanje hitreje kakor potrošnja. Zato bi Mehikanci radi prodajali sladkor po višjih cenah. Združenim ameriškim državam, toda za to bi bil v Ameriki potreben poseben zakon. Zaradi velikih ruskih nakupov kubanskega sladkorja so nastopile precejšnje spremembe na zunanjem trgu; s temi ni racionalen mednarodni odbor za sladkor. Na Kubi si zdaj prizadevajo, da bi cenila na mednarodnem trgu ostala razmeroma nizka; ta okolnost naj bi dovedla druge države, da bi skrčile proizvodnjo.

RAZSTAVA ORODNIH STROJEV V PADOVI

Na padovanskem sejmu bo v dneh 10. in 11. junija VI. kongres javnih mestnih uslug. Stevilni strokovnjaki bodo predavali o temi »Mestne ulice in vprašanje tehnike, gospodarstva, higijene in specialna vprašanja«. Na letošnji prireditvi bodo posvetili več pozornost kakor v prejšnjih letih orodnim strojem. Razstavi orodnih strojev je uprava namenila 6.000 kv. m pokrite površine. V severovzhodnem delu Italije je približno 120.000 industrijskih in obrtinskih obratov in velika večina (okrog 100.000) uporablja orodne stroje. Zaradi tega je Padova, ki ima zelo ugodno središnje lego v tem delu Italije, važno središče za dobavitelje orodnih strojev. Teh so v Italiji proizvedli v letu 1958 za 27.000 ton, lani pa je proizvodnja dosegla že nekaj čez 30.000 ton. Italija krije z domačo proizvodnjo 66 odst. potrebe po orodnih strojih, ostalo pa mora uvažati iz tujine.

Na kmetijskem sejmu v Veroni

Od 13. do 21. marca je bil v Veroni 62. sejem kmetijstva in z njim združena 13. razstava poljskih strojev. Odprtju je prisostvoval tudi minister Guido Gonella. Kmetijska združba iz Trsta je v nedeljo 13. marca organizirala izlet svojih članov na sejem; udeležilo se ga je okrog 55 članov.

Veronski sejem traja samo 9 dni, vendar ima velik pomen ne samo v krajevem, temveč tudi v državnem merilu. Zavzema 280.000 kv. m površine, od tega 100.000 kv. m, pokritega razstavnega prostora. Poleg italijanskih podjetij so razstavljale svoje izdelke tudi tuje tovarne, in sicer iz 22 držav (Avstrija, Belgija, Danska, Francija, Zahodna Nemčija, Holandija, Švica, ZDA, ČSR, Kuba, Japonska, Velika Britanija, Izrael, Jugoslavija, Norveška, Poljska, Portugalska, Rhodozija, Rumunija, Španija, Švedska in Madžarska). Jugoslavija je razstavljala konje in govedo. Že prvi dan sejma je bilo zelo živo zlasti pri konjih. Kupčije s konji so namreč trajale samo 3 dni. Sežansko podjetje »Adrana« je razstavljalo zelo lepe konje, med temi pa so zbujali pozornost zlasti lipicanci.

Na sejmu so bile kakor prejšnja leta zlasti bogato opremljene razstave strojev in pripomočkov za sodobno obdelavo zemlje in za živinorejo. Radovednost je zbujal helikopter, ki ga uporabljajo za umetno gnojenje in za razkuževanje manjših površin. Helikopter se izplača za obdelavo površin, ki se gibljejo okoli 8 ha. medtem, ko je na površinah čez 20 ha bolj ekonomično letalo. Na posebnem mestu je bila razstava starih kočij in vprežnih vozov, ki pa je bila v pretemnem in zaohlepnem prostoru. Izletniki so si z zanimanjem ogledovali posamezne razstave. Žal pa ni bilo pri vseh oddelkih strokovnega osebja, ki bi odgovarjalo na razna vprašanja. Tudi center za tisk in informacije ni še na dan izleta deloval brezhibno.

NIZOZEMSKA IZVAJA PLEMENSKO GOVEDO

Na Nizozemskem prevladuje pasma Frisian-Hollstein, ki jo mi poznamo pod imenom »Holandska«. Je to belo in črno govedo. Krave nizozemske pas-

me so najboljše mlekarice na svetu. Ta pasma pa ni primerna za naše kraje. Nizozemci tudi izvažajo plemenske krave in bika v druge države, kjer se ta pasma polagoma udomačuje. Leta 1958 so Nizozemci izvozili največ plemenske živine v Italijo. Med istočasnimi uvozniki nizozemske živine daleč za Italijo prihaja Jugoslavija. Tej sledijo po vrstnem redu Zapadna Nemčija, Francija, Izrael, Luksemburg, Egipt, Malta ter kot zadnja Kitajska.

UGODEN RAZVOJ JUGOSLOVANSKE ZUNANJE TRGOVINE LETA 1960

Po začasnih podatkih je izvoz iz Jugoslavije v mesecu februarju znašal 11,5 milijarde dinarjev; v prvih dveh mesecih leta 1960 je dosegel okoli 21 milijard. V istem razdobju lanskega leta je znašal 18,3 milijarde, tako se je v prvih dveh mesecih letos povečal za 15% v primeri z lanskim letom. Povečal se je zlasti izvoz živil, in sicer v februarju za 800 milijonov dinarjev. Samo koruze so izvozili za milijardo dinarjev. Povečal se je tudi izvoz mesa in mesnih izdelkov. Lani so v prvih dveh mesecih izvozili za 1,3 milijarde dinarjev mesa in mesnih izdelkov, letos pa za 400 milijonov dinarjev več. Izvoz tobaka je letos nazadov. Izvoz lesa (hlodovine in drv) je ostal približno na isti ravni kakor lansko leto ter se je v prvih dveh letošnjih mesecih sukal okoli milijard dinarjev.

OBISK OLIMPIJSKIH IGER V RIMU

Rimska Ustanova za tujski promet je dala za poletne olimpijske igre na razpolago 21.000 prenočišč v zasebnih stanovanjih; od tega jih je samo še osem prostih. Poseben odbor te ustanove je stanovanja izbral in ocenil tudi določil cene. Za sobo z eno posteljo in posebno kopalnico znaša cena v I. razredu 2500 lir na dan, za tako sobo z dvema posteljama 4200 lir. Soba razreda »A« z eno posteljo bo stala na dan 1800 lir, z dvema posteljama 3000 lir. Soba II. razreda z eno posteljo 1500 lir, z dvema 2500 lir in soba III. razreda z eno posteljo 1200 lir, z dvema posteljama 2000 lir. (Ag. Italia).

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TELEFON ŠT. 88-101 BRZGOJAVNI NASLOV: BANKRED

tusu dva valoloma v skupni dolžini 3860 metrov. Od tega bo odpadlo na glavni valolom 2300 metrov, drugi bo pa dolg 1560 metrov. Jugoslovanski strokovnjaki bodo tudi zgradili 600 metrov pristanišče obale, in to vse v prvi fazi gradnje pristanišča Tartusa. Po sklenjeni pogodbi mora podjetje »Pomgrad« izročiti luko svojemu namenu v 6 letih. Vrednost del bo znašala 9 milijonov ameriških dolarjev.

Računajo, da se bodo prva dela na samem gradbišču pričela že v drugi polovici marca. Prva skrb podjetja »Pomgrad« je v tem, da pripravijo kolikor mogoče udobno bivališče za strokovnjake in da odpre potrebne delavnice, skladišča in kamnolome.

Na gradbišču bo delalo kakih 70 jugoslovanskih strokovnjakov in okoli 600 Sirijcev, ki bodo po večini ne-kvalificirana delovna moč. Med temi pa bo tudi precej delavcev, ki so se gradili luko v Latakiji; med njimi je celo nekaj takih, ki za silo že obvladajo srbohrvaščino.

Glede na to, da bo podjetje »Pomgrad« v bodoče zaposleno pri gradnji treh velikih pristanišč — Bara v Jugoslaviji, Assaba v Etiopiji in Tartusa v Združenih arabskih republikah, sem se na upravi podjetja zanimal, ali bo moglo istočasno delati na treh celinah in vendar dokončati sprejete obveznosti v dogovorjenem času.

Nobene bojazni ni — je uprava odgovorila — da ni bilo možnosti izročiti dogovorjenih del v določenem času. Razpolagamo z dobrimi strokovnjaki, s potrebno mehanizacijo in dragocenim izkuštvom pri gradnji sodobnih pristanišč. Seveda bodo težave, toda te bodo take narave, da jih bodo mogli naši strokovnjaki z močno voljo in z vztrajnostjo uspešno obvladati.

M. Ljubić

GOSPODARSKO PISMO IZ JUGOSLAVIJE

Ljubljana, marca 1960

DVIG ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV

Do konca lanskega leta so življenjski stroški naraščali počasi in skoro neopazno. Njihov dvig je znašal namreč ob koncu leta nekaj nekaj 1%. Tako je bilo govora o ustavitvi cen predmetov široke potrošnje, kolikor ni bilo znotraj tega opaziti manjšega nihanja cen zlasti živil in to v prvi vrsti nihanja sezonskega značaja. Ob koncu leta je bilo namreč opaziti večji dvig cen mesa in mesnim proizvodom, mleku in mlečnim proizvodom, kar se je zlasti občutilo v družinskem proračunu. Hrana predstavlja namreč še vedno glavni del življenjskih stroškov. Pri tem naj omenimo, da predstavljajo stroški za obleko in druge proizvode do 15% vseh stroškov. Ti stroški pa so se celotno znižali.

Ne da bi govorili o stroških za obrtniške storitve, za kulturne potrebe in druge namene, naj takoj povemo, da se je z novim letom položaj stroškov spremenil. Skupni indeks stroškov se je namreč v januarju letos povišal za 6,5%, kasneje pa še več, o čemer pa še niso znani podatki. Na takšen dvig je največ vplivala *dražitev stanovanj* in električne energije za gospodinske potrebe. Najemnine za stanovanja so se zvišale za nad 150%, električna energija pa za ok. 115%. Povišali pa so se takoj v začetku leta stroški za prehrano in to zopet zaradi povišanja cen mesa in mesnih izdelkov, masla, jaje in podobno. Deloma je to povišanje sezonskega značaja, čeprav letos morda zaradi ugodne zime in lanske dobrane letine niti ni tako utemeljeno.

Ko govorimo o letošnjem povišanju življenjskih stroškov ne smemo pozabiti, da so bile v začetku leta zaradi povišanja najemnin in električne energije, zvišane plače oziroma prejemki delavcev in uslužbenecov za okoli 10%. To povišanje naj bi križlo razliko, za kolikor so se dvignile najemnine in cene elektrike, del povišanja pa naj bi šel v dobro dviga življenjske ravnj.

KREDITIRANJE OBRATNIH SREDSTEV

V I. 1959. so se obratna sredstva podjetij v Sloveniji povišala za nekaj nad 20 milijard. Povišanje je bilo utemeljeno in je v zvezi s povečano gospodarsko dejavnostjo v lanskem letu, ko je bilo zabeleženo povečanje industrijske proizvodnje za 11,4%, narodni dohodek se je povečal za 9%, delovna storilnost v industriji pa za 7%.

Elektrarne sredi ognja

Vnel se je boj pristašev podržavljenja in nasprotnikov

V Italiji se je v zadnjem času razvilo pravo gibanje, ki zahteva podržavljenje elektrarn in dobavnih uslug. Nezadovoljstvo zaradi visokih tarif in zaradi razlike v cenah (velika industrijska podjetja plačujejo tok po zelo nizki ceni, medtem ko morajo majhna podjetja, ki ne porabijo določene količine toka, in obrtniki plačevati višje tarife), je prišlo do izraza še močnejše po nedavni ugotovitvi, da so številne neke družbe v Severni Italiji »kradli« električni tok. Gibanje za podržavljenje električne mreže se je zlasti po tem dogodku razvilo v gibanje s široki množici, saj ga podpirajo komunisti, socialdemokrati, republikanci in socialisti.

Konec 1959 je italijansko elektrogosposdarstvo razpolagalo z zmogljivostjo 15 milijonov kw, od tega 10,7 milijona odpade na hidroelektrarne, ostalo pa na termoelektrarne. Leta 1959 so pridobili 48,7 milijarde kw. Državni holding IRI (Finelctrica) upravlja skoraj četrtino elektrarn (24,7%), in sicer so leta 1959 pridobili 10,970 milijonov kw. v njegovih hidroelektrarnah in 998 milijonov kw. v termoelektrarnah. Skupna proizvodnja IRI je torej znašala, 11,968 mil. kw. poleg tega pa je družba kupila 1,187 mil. kw. tako da je dala v promet v preteklem letu 13.155 milijonov kw.

V Italiji gradijo še številne nove elektrarne, tako da računajo, da bo skupna zmogljivost v letu 1963 dosegla 67 milijard kw; to naj bi zadostovalo za vsa takratna potrošnja v državi. Posebno važnost pripisujejo tudi trem velikim jedrskim reaktorjem, ki so sedaj v gradnji in ki bodo sami imeli zmogljivost 500.000 kw. K temu je treba omeniti, da bodo proizvodni stroški za to energijo še dolgo let mnogo višji kakor v navadnih elektrarnah. Gibanje za podržavljenje električnega omrežja temeljuje svojo zahtevo takole: zasebna uprava mreže ne zadovoljuje več splošnim koristim, podržavljenje ne bi predstavljalo za državo nobenih stroškov in bi z njim odpravili vse nedostatke v zvezi z dobavo, tarifami in razlikami v samih tarifah. Na drugi strani se poborniki zasebnega upravljanja električne mreže zlasti sklicujejo na to, da so tarife za elektriko tok v Italiji med najnižjimi v Evropi in da se potrošnja energije na povprečnega državljanca večja iz leta v leto v razmerju 7-10%. Druge države, ki so nacionalizirale električno energijo (Francija, Anglija, Združene ameriške države, itd.) morajo vsako leto kriti primanjkljaj, ki nastaja pri proizvodnji in prodaji električne energije. Vse to dokazuje, da je za državo bolj koristno, če se obrani sedanj sistem, kakor če bi podržavili električno mrežo.

Dejansko imajo danes velike družbe, ki delujejo na področju elektrike, pravi monopol na trgu. O tem nas prepričujejo tarife na primer za električno energijo za zasebno hišno razsvetljavo: v Severni Italiji, kjer deluje več družb, stane energija povprečno 32,7 lir, v Srednji Italiji, kjer je konkurenca bolj omejena, 34,2, v Južni Italiji 39,6 in na otokih 42,9. Sami voditelji velikih družb prizna-

upravičenost povečanja kratkoročnih in drugih kreditov za obratna sredstva sloni torej na navedenih postavkah gospodarskega razvoja, ki veljajo tudi za letošnje leto. Zato je tudi za letos predvideno nadaljnje povečanje obratnih sredstev, pri katerem bodo v glavnem sodelovale banke. Vendar pa se letos poudarja, da bodo morala tudi podjetja sama del svojih sredstev vložiti za obratna sredstva in ne vsa potrošiti za razne druge namene. To je potrebno zato, da se čim bolj okrepi njihovi lastni skladi obratnih sredstev in da bodo končno banke res kreditirale samo izredne in sezonske potrebe. Posebno pa se poudarja, da bodo morala podjetja letos začeti z vračanjem nekaterih posojil za katera jim je bilo lani odloženo plačevanje, ker se niso bila urejena vsa vprašanja v zvezi z delitvijo dohodka in drugo. Posebno velja to za trgovino, ki se nima za pridobitno gospodarsko dejavnost, temveč le za vmesni člen med proizvajalci in potrošniki in zato ne sme ustvarjati dobička, temveč le toliko dohodka, da pokrije svoje stroške.

Skupaj bo letos zapadlo za nad 2,6 milijarde obveznosti, največ v industriji ter trgovini in gostinstvu. Seveda bo to povzročilo pri mnogih podjetjih, ki so računala na nadaljnje podaljševanje rokov odplačil, določene težave. Vendar je treba upoštevati, da tako imenovani revolving krediti ni moč uvajati v vse veje gospodarskih dejavnosti in da smisel dobrega gospodarjenja ni v večanju kreditov ter emisije, temveč je treba doseči rast podjetij iz njihovih lastnih sil in dejavnosti. Na tem sloni tudi sedanji kreditni sistem, čeprav je bilo tu in tam treba napraviti izjeme in dovoliti nekatere olajšave.

NOVOSTI NA DEVIZNEM PODROČJU

Že koncem lanskega leta se je začel pripravljati osnutek novega deviznega zakona. Ta naj bi v celoti uredil plačilni promet s tujino in nadomestil sedaj veljavni zakon, ki je bil izdan takoj po osvoboditvi.

Kot napovedujejo bo značilna za novi zakon liberalizacija v deviznem in zunanji trgovinskem poslovanju s tujino. Plačilni promet bi sledel na tujno, plačila pa bi sledila na domače. Uradnih tečajih, Omejitve, kolikor bi bile potrebne, bi imele začasen značaj. Posebno pa je važno, da predvidena osnutek prost blagovni promet v uvozu in izvozu brez poprejšnjih odobritev.

V skladu z nadaljnjim razvojem deviznih predpisov so nekatere dose-

danje spremembe, izmed katerih omenjamo zlasti ureditev vprašanja deviznih kvot za potovanja zasebnikov v tujino. Po novih predpisih praviloma enkrat v letu vsak državljan, ki potuje v tujino, deviz v potrošnosti za 30 ameriških dolarjev, če potuje kot turist, ali 20 za nekatere druge potrebe, ali za 10 če gre na obisk sorodnikov ali znancev. Z drugimi besedami pomeni to, da prejme kot turist nekaj nad 18.000 lit, kot obiskovalec pa nekaj

Občni zbor Tržaške kreditne banke

Zadovoljiva bilanca začetne razvojne dobe

V nedeljo, 13. marca, je bil v Trstu I. občni zbor Tržaške kreditne banke, odkar je banka 12. oktobra 1959 pričela redno poslovati v lastnih prostorih. Občnega zbora se je udeležilo 10 članov, od katerih je bilo 5 članov, ki so bili po 5 letih v službi, 5 članov, ki so bili po 1 letu v službi. Občnega zbora se je udeležilo 10 članov, od katerih je bilo 5 članov, ki so bili po 5 letih v službi, 5 članov, ki so bili po 1 letu v službi.

Predsednik upravnega odbora dr. A. Kukanja je v svojem poročilu naglasil, da se delovanje banke ne more soditi samo po golih finančnih dosežkih in kratkem razdobju prvih let tednih, ki jih zajema poročilo, temveč je treba upoštevati tudi vse priprave, ki so bile v tem času izvršene, da se je banka lahko uspešno uveljavila na trgu in predstavila pristojnim uradom ter si zagotovila osnovne pogoje za nadaljnji uspešen razvoj. Finančni rezultati teh začetnih naporov se bodo še bolj pokazali v bodočnosti. Med te priprave sodi tudi ureditev ustrezajočih prostorov, ki jih je kupila banka.

Predsednik je nato kratko obrazložil finančne dosežke poslovanja banke v prvih 11 tednih do 31. decembra lanskega leta, ki se je zaključil z dobičkom 161.051 lir. Za delovanje banke so bolj kakor ta dobiček finančni podatki glede gibanja vlog na hranilnih knjižnicah, ki se dvignejo po našem številu vlagateljev, pa tudi po celotni vrednosti (31. decembra 1959 1.745.252 lir), a prav tako podatki o vlogah na tekočem računu (66.492.234 lir). Dviganje vlog je dokaz zaupanja, ki ga uživa Tržaška kreditna banka v javnosti. Ta začetni uspeh je porok za nadaljnji ugodni razvoj na daljši rok ter utemeljuje priporočanje, da bo banka razpolagala z zadostnimi sredstvi za vse potrebne operacije trgovinske narave.

V imenu nadzornega odbora je poročil predsednik odbora dr. A. Kukanja.

KRONIKA

PEVSKI ZBOR PROSEK - KONTOR
VEL je preteklo soboto priredil izlet v Maribor, kjer je nastopil v Unionski dvorani z velikim uspehom. Dvorana je bila popolnoma polna. Na sporedu koncerta so bile umetne in narodne pesmi. Zbor je vodil njegov dolgoletni pevovodja Milan Pertot, ki se je prav dan posloval od svojega zbora, ki je dan po vsem Tržaškem. Zbor, ki šteje 32 pevcev je napravil tudi izlet na Pobjorje ter je nastopil tudi v bolnišnici na Pohorju.

KDO BO GRADIL POMOL VII?
Pomol VII, ki ga bodo zgradili v Tržaškem pristanišču, bo stal 8 milijard 870 milijonov lir. Strokovnjaki računajo, da bo delo dokončano leta 1964. Nekaj tržaških podjetij se je združilo v poseben konzorcij, ki je potem tekmoval z velikimi gradbenimi podjetji iz tujosti Italije pri licitaciji gradbenih del pri novem pomolu. Zmagala je neka tržaška (Cidonio) iz Rima, ki bo tudi zgradila pomol. Zakaj ne bi tega delo prepustili domačim podjetjem?

OBČNI ZBOR DOMAČE POSOJILNICE
Odbor Hranilnice in posojilnice na Opčinah vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v nedeljo 3. aprila ob 3. uri popoldne v prostorih posojilnice.

ZNIZANJE CENE BENCINA
Državna družba AGIP (Azienda Generale Italiana Petroli) je znižala prodajno ceno superbencina, bencina in mešanice (gorivo za skuterje) za 5 lir pri litru. Znižanje cene v tem razmerju pomeni 15% skrčenje zasluzka za veliko petrolejsko družbo, medtem ko pomeni le 4% prihranek za avtomobiliste in motoriste. To je posledica previšoke obdavčenja goriva. Družbi AGIP je s tem ukrepom sledila družba Mobiloil. Verjetno se bodo tudi druge

Naše strokovne šole treba izpopolniti

Nižjo trgovsko izobrazbo dajejo na Tržaškem ozemlju tri šole. So to triletna nižja trgovska strokovna šola pri Sv. Ivanu, od letos tudi triletni trgovski tečaj, ki je bil do sedaj dvoletski s sedežem na Proseku ter dvoletni trgovski tečaj na Katinarji.

Vse te šole imajo značaj obveznosti, ker so namenjene mladini, ki je še šolno obvezna. Za vpis na te šole oziroma tečaje je potrebno, da je učenec dovršil pet razredov osnovne šole. Če se je učenec po petem razredu osnovne šole odločil za vpis na gimnazijo, pomeni, da se je odločil, da bo študije nadaljeval po končani nižji gimnaziji. Kdor se je odločil za nižjo trgovsko ali nižjo industrijsko šolo, navadno po končanem učenju v šoli ne gre več. Le malenkostni odstotek teh se po končani nižji strokovni šoli vpiše na tehnični zavod merkantilne smeri, za kar je potreben vstopni izpit. Izpit se dela za drugi razred in obsega vse predmete prvega razreda ter latinščino. Letno prihaja na ta zavod od 5 do 6 takih kandidatov. Nova šolska reforma, ki še ni sprejeta, predvideva tudi za absolvente nižjih strokovnih šol vpis na tehnične zavode brez kakršnegakoli izpita.

Pouk na trgovski strokovni šoli in tečajih daje čisto osnovno, preprosto izobrazbo z nekaj osnovnega znanja iz knjigovodstva, trgovstva, blagovnanstva, strojepisja in stenografije samo na šoli. Italijanska stenografija se tudi na triletni trgovski strokovni šoli poučuje neobvezno.

Absolventi teh šol se navadno zaposlijo kot prodajalci v trgovinah, bolj redko v pisarniški službi kot nižje pomožne osebe. Dekleta so v glavnem prodajalke, danes še posebno iskane zaradi slovensčine in italijanščine. Vsaj do danes so skoro vsi ti absolventi dobili primerno zaposlitev.

Poleg teh šol čisto trgovskega značaja je na našem ozemlju še ena triletna nižja industrijska šola v Rojanu, nadalje triletni industrijski tečaj (šola) na Opčinah, Nabrežini, Sv. Križu in v Dolini. Tretji letnik teh tečajev, ki so dejansko prave šole, je pod nadzorstvom industrijske strokovne šole v Rojanu.

Tudi v te šole prihajajo učenci po dovršenem petem razredu osnovne šole. Tu jim daje obtniško izobrazbo,

dal poročilo rag. A. Casò; v njem se je pohvalno izrazil o triletnem delu pripravljalnega odbora za ustanovitve banke, kakor tudi o samem delovanju banke in prvi razvojni dobi. Po prečitjanju poročil upravnega in nadzornega odbora se je razvila živahna razprava o doseganju delovanju banke in o načrtih za njeno delovanje v bodočnosti. Dr. St. Oblak je vprašal po pojasnili o upravnih stroških, a dr. Mašerova je naglasila potrebo po sistematični akciji za popularizacijo banke tudi na podeželju. Dr. D. Sardoč se je dotaknil odziva banke v slovenski javnosti; v tej zvezi se je oglasil tudi Fr. Tončič. Dokaj obširna je bila razprava o delovanju banke z inozemstvom ter je bil sprejet predlog dr. L. Berčeta, naj bodo upravni odbor še pospeši potrebne korake, da bi si banka v smislu pravil izposlovala še pristanek zavoda Banca d'Italia za poslovanje s tujino in z devizami, da bi tako Tržaška kreditna banka lahko tudi na tem področju uspešno nadaljevala tradicijo denarnih zavodov, ki so jih imeli Slovenci na Tržaškem v preteklosti.

Po kratkem odmoru ter predlogih in pripombah raznih delničarjev, kakor St. Kosmina, dr. M. Adamčič in inž. J. Pečenka, je bil v glavnem potrjen za novo dobo treh let dotedanjemu upravni in nadzorni odbor; po nadzornem odboru je bila izvršena sprememba ter je na mesto dosedanjega člana g. Cesarja, ki je postal uradnik pri drugem bančnem zavodu, bil izbran rag. S. Mesesnel. Upravni odbor je sestavljen takole: dr. A. Kukanja (predsednik), dr. Fr. Tončič, B. Radoč, V. Ferluga, D. Gerzinič, E. Colja in St. Kosmina. Nadzorni odbor: rag. A. Casò, Dr. K. Ferluga, rag. V. Chioatto, dr. V. Bergine in rag. S. Mesesnel.

Radio in kultura

Kakor je naš list že poročal, je pokrajinski svet bencenske pokrajine nedavno z večino južnotriletske ljudske stranke izglasoval uredbu, po kateri pripade vodstvo radijske postaje v Bocnu odboru domače pokrajine; nobena druga ustanova nima pravice vmešavanja v upravo in sestavljanje oddajnega programa. RAI (Radio audizioni Italijane), ki je doslej vodil postajo, jo mora izročiti pokrajinski upravi. Rimska vlada oziroma njen predstavnik pri deželni vladi v Tridentu je razveljavil sklep pokrajinskega sveta v Bocnu, češ, da ta ni pristojen za sklepanje o radijskih postajah.

Južni Tirolci zahtevajo avtonomijo bencenske pokrajine, v kateri živi jo in je zdaj podrejena deželni upravi v Tridentu. Rimi jo dosledno odklanja, zato je tudi razveljavil sklep o prevzemu radijske postaje. Južni Tirolci se zavedajo, kako močno kulturno orodje je danes radio in ga skušajo pridobiti.

Tržaški Slovenci nimajo v pokrajinskem svetu tako močni, da bi si lahko dovolili podoben nastop kakor Južni Tirolci, vendar s tem še ni rečeno, da se ne zavedamo, kako pomemben je za našo kulturo radio. Kljub temu niso doslej predstavniki naših kulturnih in političnih ustanov in organizacij postavili določenih zahtev o sodelovanju Slovencev pri vodstvu tržaške radijske postaje. Slovenci nimajo nikakršne besede pri vodstvu postaje ne pri sestavi oddajnega programa. Sami namenečeni slovenske narodnosti so se morali sprijazniti s povsem pasivno vlogo izvrševalcev navodil italijanskega vodstva. Radio sodi prav tako med naše kulturne zahteve kakor šola ali prosvetne organizacije.

Slovensko gospodarsko združenje

Od novega leta dalje so povišani prispevki za socialno zavarovanje in sledečem merilu: namesto prejšnjih 16,65 lir je treba plačati sedaj 20,20 lir.

Povišek teče: od 1. januarja 1960 dalje za nameščence, ki imajo mesečno plačo; od 4. januarja 1960 dalje za nameščence, ki imajo tedensko plačo od prvega dne 14. ali 15. dni, ki sledi roku v teku 31. decembra 1959.

DAVNA PRIJAVA »VANONI«
Obveščamo vse, ki niso do sedaj izpolnili davčne prijave, naj ne pozabijo, da je samo še malo dni do preteka roka 31. marca.

OBNOVITEV TRGOVINSKIH OBRTNIK
Dne 31. marca preteče tudi rok za obnovitev trgovskih obrtnic, zato opozarjamo tiste, ki niso izročili obrtnic tajništvu združenja, naj to store čim prej.

BEGUNSKO LETO V TRSTU
Organizacija istrskih izselencev je povabila gospo Carlo Gronchi, soprogo predsednika republike v Trstu. Gospa je predsednica italijanskega komiteja mednarodnega odbora za proslavo begunskega leta. Carla Gronchi je predsednica Italijanskega rednega križa ter se je v tem svojstvu pogajala v Moskvi o vrnitvi pogošenih italijanskih vojnih ujetnikov.

NOVI KANONIK V GORICI
Pretekli ponedeljek je bil slovesno ustoličen za kanonika goriške nadškofje stolnice dr. Rudolf Klinec, doma iz Vipol v Brdih. Po smrti msgr. Setničarja leta 1944 je bil imenovan za nadškofjskega kanclerja. Po smrti nadškofjskega notarja dr. Boža Kjačiča je prišel na njegovo mesto. Obredu je prisostvoval delegat nadškofjskega administratorja jugoslovanskega dela bivše goriške nadškofje solkanski dekan A. Simčič.

Radio in kultura

Kakor je naš list že poročal, je pokrajinski svet bencenske pokrajine nedavno z večino južnotriletske ljudske stranke izglasoval uredbu, po kateri pripade vodstvo radijske postaje v Bocnu odboru domače pokrajine; nobena druga ustanova nima pravice vmešavanja v upravo in sestavljanje oddajnega programa. RAI (Radio audizioni Italijane), ki je doslej vodil postajo, jo mora izročiti pokrajinski upravi. Rimska vlada oziroma njen predstavnik pri deželni vladi v Tridentu je razveljavil sklep pokrajinskega sveta v Bocnu, češ, da ta ni pristojen za sklepanje o radijskih postajah.

Južni Tirolci zahtevajo avtonomijo bencenske pokrajine, v kateri živi jo in je zdaj podrejena deželni upravi v Tridentu. Rimi jo dosledno odklanja, zato je tudi razveljavil sklep o prevzemu radijske postaje. Južni Tirolci se zavedajo, kako močno kulturno orodje je danes radio in ga skušajo pridobiti.

Tržaški Slovenci nimajo v pokrajinskem svetu tako močni, da bi si lahko dovolili podoben nastop kakor Južni Tirolci, vendar s tem še ni rečeno, da se ne zavedamo, kako pomemben je za našo kulturo radio. Kljub temu niso doslej predstavniki naših kulturnih in političnih ustanov in organizacij postavili določenih zahtev o sodelovanju Slovencev pri vodstvu tržaške radijske postaje. Slovenci nimajo nikakršne besede pri vodstvu postaje ne pri sestavi oddajnega programa. Sami namenečeni slovenske narodnosti so se morali sprijazniti s povsem pasivno vlogo izvrševalcev navodil italijanskega vodstva. Radio sodi prav tako med naše kulturne zahteve kakor šola ali prosvetne organizacije.

Od novega leta dalje so povišani prispevki za socialno zavarovanje in sledečem merilu: namesto prejšnjih 16,65 lir je treba plačati sedaj 20,20 lir. Povišek teče: od 1. januarja 1960 dalje za nameščence, ki imajo mesečno plačo; od 4. januarja 1960 dalje za nameščence, ki imajo tedensko plačo od prvega dne 14. ali 15. dni, ki sledi roku v teku 31. decembra 1959.

DAVNA PRIJAVA »VANONI«
Obveščamo vse, ki niso do sedaj izpolnili davčne prijave, naj ne pozabijo, da je samo še malo dni do preteka roka 31. marca.

OBNOVITEV TRGOVINSKIH OBRTNIK
Dne 31. marca preteče tudi rok za obnovitev trgovskih obrtnic, zato opozarjamo tiste, ki niso izročili obrtnic tajništvu združenja, naj to store čim prej.

BEGUNSKO LETO V TRSTU
Organizacija istrskih izselencev je povabila gospo Carlo Gronchi, soprogo predsednika republike v Trstu. Gospa je predsednica italijanskega komiteja mednarodnega odbora za proslavo begunskega leta. Carla Gronchi je predsednica Italijanskega rednega križa ter se je v tem svojstvu pogajala v Moskvi o vrnitvi pogošenih italijanskih vojnih ujetnikov.

NOVI KANONIK V GORICI
Pretekli ponedeljek je bil slovesno ustoličen za kanonika goriške nadškofje stolnice dr. Rudolf Klinec, doma iz Vipol v Brdih. Po smrti msgr. Setničarja leta 1944 je bil imenovan za nadškofjskega kanclerja. Po smrti nadškofjskega notarja dr. Boža Kjačiča je prišel na njegovo mesto. Obredu je prisostvoval delegat nadškofjskega administratorja jugoslovanskega dela bivše goriške nadškofje solkanski dekan A. Simčič.

Maribor kot turistično središče

Nesporno je, da ima naša dežela spričo svojih naravnih lepot, s svojimi prekrasnim zelenjem, s svojimi griči in temnimi gozdovi, rekami in gorami vse naravne pogoje za razvoj domačega in tujega turizma. Moramo pa priznati, da smo doslej vlagali prav malo denarja za ustvaritev tujih drugih pogojev, ki bi omogočali hitrejši razvoj te tako pomembne gospodarske panoge. Vsekakor težimo za tem, da postane turizem, ki razpolaga vsaj z osnovnimi pogoji, tudi pri nas važna gospodarska panoga, ki bi odigrala na eni strani pomembno vlogo pri uravnoteženju naše plačilne bilance z inozemstvom, a bi hkrati predstavljala močno sredstvo za utrjevanje telesnih in duševnih sil našega delovnega človeka; to se bo prav tako izredno pozitivno odražalo v našem gospodarstvu.

Maribor je z 80.787 prenočitvami na 9. mestu v Sloveniji; to predstavljajo sicer le 4% vseh turističnih prenočitev v Sloveniji. Odstotek prenočitev ni visok, toda pri tem je treba upoštevati, da je bilo med vojno uničenih mnogo gostinskih obratov, katere je bilo v povojnem obdobju možno nadomestiti šele deloma. Maribor predstavlja eno najpomembnejših vrat za slovenski in jugoslovanski turizem iz tujine, je močno prometno središče in križišče pomembnih cestnih in železniških magistralskih severovzhodne Slovenije, je izhodišče za številne bližnje in daljne turistične kraje s poštinskimi turističnimi prometom ter je izhodišče za pohorski turistični center. Maribor ima obilo ugodnih prirodnih pogojev za poštinski turizem in za daljše bivanje domačih in inozemskih turistov.

Leta 1958 je dopotovalo v Jugoslavijo čez Sentilj in Maribor 78.177 inozemskih turistov z motornimi vozili. Po tej poti prihaja vedno več tujih turistov iz leta v leto. Obilnih prirodnih pogojev za poštinski turizem, to je za daljše bivanje turistov v samem Mariboru in njihovi najbližnji okolici; doslej še sploh nismo izkoristili. V ta namen je treba čimprej ustvariti gnotne in organizacijske pogoje. To perspektivo je treba upoštevati pri izgradnji novih prenočitvenih objektov.

Socialni UTRINKI

VZROKI VELIKIH STAVK — PLIN, ELEKTRIKA, SLADKOR IN LADJE
V Materi (Lukanija) je bila te dni splošna stavka. Stavko je Delavski odborica proglasila, da bi opozorila državnemu holdingu ENI (Ente Nazionale Idrocarburi), da je treba z zemeljskim plinom, ki so ga pred kratkim odkrili v Farrandini, pospešiti industrializacijo same Lukanije.

V mestu Forlì je stavkalo okrog 12.000 kmetijskih delavcev, spolnopravni in kolonov. S stavko so protestirali proti vladnemu ukrepu, da se skroji površina, posejana s sladkorno peso. Proti istemu ukrepu je stavkala tudi kakih 10.000 kmetijskih delavcev iz okolice Avezzana. V kraju Lug pri Ravenni je bila velika stavka, s katero so sindikalne organizacije podprle zahtevo po podpravljanju podjetja za proizvodnjo sladkorja ERIDANIA. Tudi ta stavka je posledica ukrepa o skrčenju površine posejane s sladkorno peso.

Dne 15. marca se je začela 72-urna stavka delavcev elektricarjev pri občinskih podjetjih. Stavko so proglasile enotno vse sindikalne organizacije.

V Tarantu so delavci zasedli ladje delnice, da bi protestirali proti nameri ravnateljstva, da omeji delo ladjedelnice na manjša popravilna dela. Po treh dneh so delavci zapustili ladjedelnico, ker je prispevala, da bodo njihove zahteve vzeli v pretes.

VELJA ZA VSE POTNIKE. V zvezi z našim poročilom o novih valutnih predpisih za potnike, ki potujejo čez jugoslovansko mejo, ki smo jih objavili v zadnji številki, dodajamo danes, da velja določba glede vnosa in iznosa jugoslovanske valute tudi za potnike. Po tej določbi je dovoljen tudi tujim državljanom vnos in iznos samo 1500 dinarjev, torej ne več 3000 dinarjev.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu

premiera
Frances Godrich - Albert Hackett

Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar

Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar

Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 27. marca, ob 17. uri v Avditoriju na Trstu
premiera
Frances Godrich - Albert Hackett
Dnevnik Ane Frank
Režiser Branko Gombač, kot g. Scenograf Jože Cesar
Kostumograf Alenka Bartol-Ferša
Prevajalec Jaro Dolar
Osebe: Otto Frank: Rado Načrt; Edith Frank, njegova žena: Lili Nakrstova; Margot: Bogdana Bratuzeva; Ana: Mira Sardočeva; gospod Van Daan: Julij Guštin; gospa Van Daan: Zlata Rodoškova; Peter: Livio Bogatec (igr. šola); Dussel: Mostest Sancin; Miep: Nora Jankovičeva (igr. šola); Kraler: Justo Košta

Kultura in življenje

GOSTOVANJE FOLKLORNEGA ANSAMBLA »TINE ROZANC« IZ LJUBLJANE

Naša kulturna javnost je zelo dostopna za prireditev folklornega značaja. To je dokazala v prejšnjih letih ob priložnosti nastopanja raznih reprezentativnih folklornih skupin iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Tudi ob sedanjem gostovanju folklornega ansambla »Tine Rožanc« iz Ljubljane je bila dvorana Avditorija napolnjena do zadnje kote.

Topot so nam gostje iz Ljubljane posredovali predvsem slovensko folklorno bogastvo, ki uživa upravičen sloves. Podali so z velikim umetniškim čutom najbolj značilne ljudske ples iz raznih predelov Slovenije: Svatovski ples, red in polko s Koroske; svatovski ples, nemo in viniško kolo iz Bele Krajine; svatbeni ples s pogačo, šivanje vreče in ples z metlo z Gorenjske; tkaški prekmurski ples itd. Na gledalce so posebno ugodno učinkovali lepi gorenjski plesi, verjetno tudi zaradi lepih živopisanih noš. Posamezne plesne so dopolnili z recitacijo starih slovenskih ljudskih pesmi. Manj uspešno je bilo petje nekaterih slovenskih narodnih motivov.

Po slovenskem delu je sledil spored raznih drugih jugoslovanskih pesmi in plesov. Posebno učinkovito so člani ljubljanskega folklornega ansambla nastopili z makedonskim kolom »sopsko oro«. Dobro so bili prav tako izvajani hrvaški in srbski plesi, kot na primer: Deres, kolo, Staro stilo, Duče, Presješka. Poznavalci južne slovenske folklorne so pa le morali ogotovati, da niso mogli ljubljancem vliiti v te plesne tiste temperamenta, ki so ga bili vajeni pri raznih hrvaških ali srbskih folklornih skupinah, ki so pri nas v preteklosti gostovale z velikim uspehom. Zato je pričakovati, da se bodo ljubljanski strokovnjaki ljudskih plesov poglobili v glavnem v slovensko folklorno tematiko, ki čemer so prav oni prvenstveno poklicani. V prikazu slovenskih narodnih plesov smo na primer pogrešali razne primorske plesne in posebno ovrteno ali ples v vrstu, ki ga naš romarji v preteklih stoletjih radi zaplesali na Višarjah, na Sveti in Stari gori, pri čemer so bili delni odobravanja naših furlanskih sosedov, ki so to naše kolo imenovali »la schiava«.

II.
FELLINIEVO »SLADKO ŽIVLJENJE« IN ITALIJANSKI NEOREALISTIČNI FILM
Trditvi smemo, da je usmerjenost sodobnega italijanskega filma v duhu utrjenega neorealizma nujno privedla do Fellinijeve mojstrovine »Sladko življenje«. V splošnem razlikujemo italijanski film po vsebini v dve vrsti: v prvo spadajo lahкотni, zabavni filmi brez vsake umetniške vrednosti; v drugo pa sodijo neorealistični filmi, v katerih se verno odraža življenje italijanskega ljudstva. V tovrstnih filmih nastopajo odlični igralci, kot so na primer Anna Magnani, Gino Cervi, Aldo Fabrizi, da omenimo samo nekatere, ki so nam dali prvovrstna dela trajne vrednosti kot: »L'oro di Napoli«, »Ladri di biciclette«, »Il tetto«, in tako naprej. Ti filmi pa so bili enostranski, ker so prikazovali samo revščino proletarskih slojev. Spraševali smo se, čemu nam ne posredujejo tudi življenje tako imenovanih višjih slojev nasploh v njihovi pravi luči.

Zdaj nam je dal glede tega jasen odgovor Fellini s »Sladkim življenjem«. Tega odličnega filma prav tako odličnega režiserja ni treba posebej predstavljati, ker ga vsi poznajo, bodisi da so ga gledali, bodisi da so o njem brali ali pa slišali o njem govoriti. Doslej se namreč še o nobeni filmski stvaritvi ni toliko razpravljalo, ali bolje rečeno polemiziralo.

Fellini, ki mu je treba priznati obilno mero poguma, je z njim razdvojil javnost. Seveda tvorijo zagovorniki filma veliko večino, ker je k sreči v Italiji več dobromiselnih ljudi kot pa ozkosrčnežev.

Fellini, ki mu je treba priznati obilno mero poguma, je z njim razdvojil javnost. Seveda tvorijo zagovorniki filma veliko večino, ker je k sreči v Italiji več dobromiselnih ljudi kot pa ozkosrčnežev.

Fellini, ki mu je treba priznati obilno mero poguma, je z njim razdvojil javnost. Seveda tvorijo zagovorniki filma veliko večino, ker je k sreči v Italiji več dobromiselnih ljudi kot pa ozkosrčnežev.

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki se je zmanjšalo število sklenjenih kupčij s pšenico zaradi manjšega zanimanja kupcev. Cene so ostale neizpremenjene. Cene koruze so nekoliko popustile. Trg z otrobi in krmilnimi pogaçami je aktivnejši, kljub temu je povpraševanje še omejeno. Cene neolusčenega riža so se znižale za približno 100 lir pri stotu, oluščeni riž pa se dobro prodaja. Na trgu z vinom ni bilo v zadnjem tednu bistvenih izprememb. Velika je ponudba navadnega vina, dočim je povpraševanje omejeno na boljše vrste. Potrošnja olivnega olja se je povečala, zaradi tega so se kvotacije izboljšale zlasti za boljše vrste, za katere je večje zanimanje. Na trg s klavno živino je dospelo malo blaga, ki je bilo takoj razprodano. Tudi po živini za rejo je bilo veliko povpraševanje; kvotacije so se dvignile, prašiči pa so se nekoliko pocenili.

KAVA

TRST. Navajamo cene ocarinjene kave v lirah za kg netto: E.K. 1 Special 1180; A.P. 1 Special 1205; Congo Robusta tipa 3B 1150; Congo Robusta 3B 1155; Congo Robusta N.2B 1170; Congo Robusta W.2B 1190; Congo Robusta tipa 2A 1210; Java wib. »Silosana« 1370; Minas N.Y. 6/7 1150; Victoria N.Y.A screen 19/20 1230; Pernambuco Borba 1 screen 18/19 1310; Santos extra prime screen screen 17 1340; Santos Fancy screen 17 1365; Santos Paraiso screen 18/19 1370; Santos Fancy screen 18 1380; Moka Gimm hand-picked 1290; Moka Mattari čista 1445; Peru naravna »Tupac« 1270; Ecuador »Numun« 1330; Ecuador Galapagos 1370; Haiti Triage 1200; Haiti XX 1280; Haiti XXX 1340; Haiti XXXXX 1355; Haiti oprana new crop 1400; Columbia Medellin Excelso 1460; San Domingo Barahona 1480; Guatemala hard bean new crop 1470; Guatemala S.H.B. 1500; Kostarika Kaki 1520; Portorico San Carlos Superior 1470; Portorico Flor de Mayol 1540; Tanganika »A« finest quality 1480; Tanganika A/B 1420; Keneya A/B fine quality 1570.

ZITARICE

VERONA. Mehka pšenica fina (proizvod 1959) 6750-6800 lir stot; srednje vrste 6650-6700; inozemski oves 4700 do 4800; inozemska rž 4200-4300; inozemski ječmen 4600-4700; koruza marano 4950 do 5050; inozemska koruza 4000-4050; pšenična moka tipa »00« 8300-8500, tipa »01« 7900-8300, tipa »1« 7600-7800, tipa »2« 7400-7500; pšenični otrobi 3800-3900; koruza moka extra 6000-6500, fina 5500 do 5900, srednje vrste 5000-5300.

VERCELLI. Neoluščeni riž: Pierrot 5500-5700; Balillone 5500-5800; Roncarolo 5100-5400; Ardizzone 5400-6000; G. Rossi 6300-6500; Maratelli 5500-5900; Rizzotto 5100-5900; Razza 77 5500-5900; R. B. 5900-6600; Sesia 5600-6000; Arborio 6000-6500. Oluščeni riž: navaden 9800-10.100; Pierrot 9700-10.000; Balillone 9900-10.100; Ardizzone 10.200-10.500; Maratelli 10.800-11.200; Rizzotto 10.900 do 11.300; Razza 77 11.500-11.700; R. B. 11.600-12.000; Arborio 12.800-13.300.

ZIVINA

LUGO. Cena za kg; krave 300-330 lir kg; krave s teletom 450-550.000 lir par; junci ali junice 2-3 leta stari 5 stotov težki 360-430.000 par; breje krave prvesnice 200-340.000 par; teleta 2 stota težka 100.000 lir glava. Klavna živina: vola 6 stotov težki 275-350.000 par; krave 230-320.000 par; junci 5 stotov težki 350 do 415.000 par; telčiki 440-530 lir kg. Prašički za rejo 440-500 lir kg; suhi prašički 325-370; debeli prašički 300-310. Vprežni konji 180-250.000 lir par; konji za zakol 220-240 lir kg; žrebeta za zakol 390-410; osli za zakol 140-160 lir kg. Ovce 225 lir kg; jagnjeta 500 lir kg.

KRMA

MANTOVA. Seno majske košnje z namakanega travnika 2100-2200 lir stot; otava 2000-2100; seno III. košnje 1900 do 2000; detelja I. košnje 1600-1700; II. 1500-1600; pšenična slama stlačena 1250 do 1300; specialna krma za molzne krave 5150-5250; specialna krma za pitanje prašičev 5150-5250; koruzne pogaçe 4250 do 4350.

PERUTNINA

MILAN. Živi piščanci extra 1000 lir kg, I. izbire 900-980; zaklani piščanci izbrani 1200; maščarski zmznjeni piščanci 400-500 kg; kokoši 600-680; inozemske kokoši 420-470; inozemske kokoši zaklane v Italiji 600-650; inozemske zmznjene kokoši 480-550; zaklane pegatke 1150-1200; mladi golobi zaklani 900; golobi 1050-1200; žive pure 600; inozemske zmznjene pure 450-550; živi purani 550, zaklani purani 700; inozemski zmznjeni purani 500; žive race 400-480; zaklane 550-650; živi zajci 420, zaklani s kožo 500-570; zaklani brez kože 550-660 lir kg.

VALUTE V MILANU

	8-3-60	21-3-60
Dinar (100)	94,00	92,00
Funt šter.	5775,00	5875,00
Napoleon	4375,00	4375,00
Dolar	623,25	623,50
Franc. fr.	125,25	125,65
Švicarski fr.	143,75	144,00
Avstrijski šil.	24,00	24,01
Funt šter. pap.	1750,25	1753,50
Zlato (gram)	709,00	708,00

BANKOVCI V CURIHU

	21. marca 1960
ZDA (1 dol.)	4,33
Anglija (1 funt šter.)	12,14
Francija (1 fr.)	86,50
Italija (100 lir)	69,25
Avstrija (100 šil.)	16,67
CSR (100 kron)	14,25
Nemčija (100 DM)	103,85
Belgija (100 fr.)	8,65
Svedska (100 kron)	82,90
Nizozemska (100 fl.)	114,80
Spanija (100 pezeta)	7,14
Argentina (100 pezov)	5,10
Egipt (1 funt šter.)	8,80
Jugoslavija (100 din.)	0,57%

Prvo vrstna sveža jajca 22,50-23,50 lir jajca, navadna 20-21; inozemska sveža jajca 18-20; konzervirana jajca 15-17 lir.

MLECNI IZDELKI

CREMONA. Maslo iz smetane 685 do 705 lir kg; maslo II. 615-625, III. 595-605, IV. 565-585; sbrinz svež 510-530, 3 mesece star 580-610; provolone svež 500-510, 3 mesece star 570-590; grana svež 500-520, grana majski proizvod '59 660-700, zimski proizvod 1958-59 720-740, majski proizvod 1958 790-800; emmenthal svež 560-580, 3 mesece star 620-630; italico svež 400-410; taleggio svež 330 do 340.

OLJE

AREZZO. Olivno olje extra 68 do 70.000 lir stot, fino 64-67.000, navadno 55-60.000 lir stot; semensko olje 38 do 40.000; retificirano tipa »B« 42-45.000.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Cene za kg od grosista do prodajalca: dvakrat koncentrirana paradiznikova meza 5-10 kg 144-155, v škatlah 1/2 kg 165-175; trikrat koncentrirana paradiznikova meza v škatlah 5-10 kg 160-165 lir kg, v škatlah 1/2 kg 180-185, v tubah 200 g 50-55 lir tuba; olupljeni paradizniki v škatlah 1200 g 145-150 škatla; v škatlah 1/2 kg 70-72 lir škatla; grah v škatlah 500 g 80-90 lir škatla; fižol v škatlah 500 g 190-210 lir škatla; gobe v kislu 1600-1650 lir kg; čebulice v kislu 210-230; španska tunina 840; italijanska tunina 650; skuše 625; sardine v olju v škatlah 200 g: marioške 65-70 lir škatla, portugalske 80-85 lir škatla; polenovka 520-800 lir; marmelada izbranih vrst v škatlah 5 in 10 kg 220-240, v škatlah 500 g 240 do 280; marmelada iz jabolk in sliv v sodih 170-180; v škatlah 5 kg 180-190 lir.

MED

CASALE MONFERRATO. Med 450 do 560 lir kg. (V prodaji na drobno stane med v Trstu 600 lir kg).

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Suh česen 60-100 lir kg; karčofi 30-45 lir komad; korenje 60-80 lir kg; ohrovt 25-50; cvetaka 70-95; čebula 25-95; nova čebula 30-40; koromač 25-35; rdeča solata Verona 100-130; krompir Majestic 30-35; krompir Navden 17-22; peteršilj 60-120; grah in Sicilije 100-130; por 120-140; zelena 70 do 100; paradizniki z Kanarskih otokov 180-200; bučice 170-250 lir kg.

Jabolka 70-80; Morgenduft 70-90; Delicious I. 80-95, II. 70-75; hruške I. 100 do 115, extra 115-140; pomaranče 60 do 70.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	29.2.60	8.3.60	21.3.60
Pšenica (stot. dol. za bušel)		197.7/8	200.1/4	204.1/4
Koruza (stot. dol. za bušel)		112.1/2	113.3/4	118.7/8
	NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)		35.—	35.—	33.—
Cin (stot. dol. za funt)		101.—	100.75	99.87
Svinec (stot. dol. za funt)		12.—	12.—	12.—
Cink (stot. dol. za funt)		14.50	13.—	13.—
Aluminij (stot. dol. za funt)		26.—	26.—	26.—
Nikelj (stot. dol. za funt)		74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)		33.25	33.25	33.25
Živo srebro (dol. za steklenico)		213.—	213.—	215.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)		37.25	37.—	37.—
	LONDON			
Baker (funt šter. za d. tono)		258.—	251.1/2	256.1/2
Cin (funt šter. za d. tono)		789.1/4	783.1/4	789.1/2
Cink (funt šter. za d. tono)		87.1/4	88.1/4	91.1/4
Svinec (funt šter. za d. tono)		75.3/4	75.1/4	77.1/2
	SANTOS			
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)		525.—	525.—	525.—

Na mednarodnem trgu s surovinami so v preteklem tednu skoraj vse cene poskočile. Skok je bil zlasti razviden na trgu s sladkorjem, in sicer zaradi velikih nakupov kubanskega sladkorja. Poljska je kupila na Kubi 50.000 ton, Velika Britanija 100.000 ton in Združena arabska republika 50.000 ton sladkorja. Dvignile so se tudi cene bakra, čina in cinka, medtem ko je cena svina ostala razen manjših razlik, pri prejšnji kvotaciji. Tudi cena bombaža je ostala na prejšnji ravni. Volna je čvrsta in se dobro prodaja. Cena kave je nekoliko napredovala, prav tako tudi cena kavčuka. Na trgu z žitaricami je živahno povpraševanje dvignilo ceno pšenice, medtem ko je cena koruze nekoliko nazadovala.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenici v tednu do 18. marca napredovala od 198 na 203 stotnik dolarja za bušel. Veliki snežni zameti v Združenih ameriških državah ovirajo nemoteno oskrbovanje potrošniških središč. Koruza je nazadovala od 114 1/8 na 114 stotnik dolarja za bušel.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

V New Yorku je cena kakaa nekoliko nazadovala, in sicer od 25,60 na 25,53 stotinke dolarja za funt. Cena kave v pogodbi »M« je napredovala od 43,95 na 44 stotnik dolarja za funt. Uvoz surove kave v Združene ameriške države se je v januarju zelo skril. V decembru so ZDA uvozile 313,5 milijona funtov kave, v letošnjem januarju pa samo 162,9 milijona funtov. V New Yorku je cena sladkorja za malenkost napredovala, in to od 3,05 na 3,08 stotinke dolarja za funt. Celotna prodaja Kubanskega sladkorja je dosegla 2 milijona 124.000 ton tako, da ostane na razpolago za izvoz samo še 71.000 ton sladkorja.

VIAKNA

V New Yorku je volna »suinite« v tednu do 18. marca nazadovala od 124,5 na 124 stotnik dolarja za funt, v Londonu je cena volne vrste 64's B napredovala od 97% na 99% penja za funt. V Roubaixu (Francija) je cena ostala pri prejšnji kvotaciji, to je pri 13,10 novega franka za kg. Potrošnja volne v Združenih državah se je v preteklem januarju povečala za 26% v primeri s potrošnjo v decembru 1959. Svetovna potrošnja volne je v letu 1959 narasla v primeri s prejšnjim letom za 12% in je dosegla 3.180 milijonov funtov.

70; rdeče pomaranče 90-130; mandarine iz Palerma I. 120-140; mandarine extra 150-170; limone I. 85-100, limone II. 70-75 lir.

VINO

CASALE MONFERRATO. Črno namizno vino 9-10 stop. lanskı pridelek 4500-4800 lir hl, 10-11 stop. stari pridelek 5000-5300; belo vino 10-11,5 stop. 6400 do 6500; Barberato 11-12 stop. 6000 do 6800; Barbera 12-13 stop. 7500-7700; Barbera extra 13-14 stop. 8500-9000; Freisa sladko 7600-7800; Freisa extra 10-11.000; beli moškati extra 12.800-13.000; Grignolino extra 10.800-11.900; Malvasia črno 9000-9600; sladko vino 7000-8000.

KOZE

BUSTO ARSIZIO. Surove kože: krave do 30 kg 330-340, nad 30 kg 310-320; junice do 30 kg 370-390, 30-40 kg 340 do 360; voli 40-50 kg 300-310; mladi bik 30-40 kg 470-520, nad 40 kg 350-370; teleta brez glave in parkljev do 3 kg 870-900, 3-6 kg 860-900, 6-8 kg 800-830, 8-12 590-620, 12-20 kg 500-540; žrebeta 530 do 560; konji 340-360; mežgi 190-210; osli 160-170; jagnjeta, belo krzno 850-900, drugobarvno krzno 750-800; ovni 670-700; kozlički 2900-3050; koze 900-950. Suhe kože iz čezmorskih dežel: Cordova Sierra 470-510; Buenos Aires americanos 560-580; Buenos Aires americanos 10 kg 470-510; Capo suhe kože 460-490, osoljene 425-445; Addis Abeba 8-12 funtov 450-480; kože iz angleške Somalije 8-12 funtov 540-570.

PAPIR

MILAN. Tiskovni papir v valjih 10 tisoč 450 lir stot, v polah 12-13.000; tiskovni papir satiniran navaden 12.500 do 13.500; srednje vrste 16-18.000; pisarniški papir navaden 13-14.000, srednje vrste 16.500-19.500, fin 21-23.000; trikrat klejen za obrazce 22-24.000; registrski navaden 15-16.000; srednje vrste 18.000 do 19.500, fin 22-24.000; pisemski papir srednje vrste 18.500-20.000, fin 22-24.000, extra 25.500-28.000; risarski papir 35 do 40.000; patiniran srednje vrste 24-26.000, fin 30-33.000; pergamin navaden 40, 60, 80 g 18-19.500; pergamin extra 30, 40, 60 g 22-24.000; pergamin posrebrjen 30 g 26-29.000, posrebrjen 40, 50, 60 g 23 do 25.000; ovojni papir in papir za embalažo navaden 8.000-9500, srednje vrste 11.500-14.000, fin 15-18.000; karton siv navaden 5300-5500, fin 7000-8500; beli in barvani duplex in triplex navaden 8500 do 10.000, srednje vrste 11.500-14.000, fin 17-22.500; kartončini navadni 20.500 do 24.000, fini 28.750-32.000, tipa Bristol 35 tisoč 750-3900 lir.

Jabolka 70-80; Morgenduft 70-90; Delicious I. 80-95, II. 70-75; hruške I. 100 do 115, extra 115-140; pomaranče 60 do 70.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Kako moraš ravnati z mlekom

Krjavje mleko daje našemu organizmu tiste snovi, ki so premalo zastopane ali sploh odsotne v drugih hranilih. Poleg mesa je edino hranilo živalskega izvora, ki vsebuje v pravilnem razmerju vse tri glavne hranilne sestavine: beljakovine, maščobe in ogljikove hidrate. Poleg tega pa vsebuje še razne anorganske sestavine ter veliko vitaminov, v njem so le premanjše količine železa, bakra in vitamina D. Kljub temu je prvovrstna hrana, ki pospešuje rast organizma, zlasti kosti. Pomanjkanje vitamina D nadomešča velika množina fosforja in kalcija, ki sta v mleku zastopana v pravilnem razmerju.

Med prebivalci Evrope popijejo Italijani najmanj mleka na osebo. V Italiji je uporaba mleka najmanjša med revnimi sloji prebivalstva in to zlasti na jugu države.

Ako naj mleko ostane res zdravo živilo, mora biti čimbolj sveže in čisto. Osebe, ki se bavi z molžo, vstekljenjem in prevozom mleka bi moralo zelo paziti na čistoto. Predvsem od njega je odvisno, ali bo mleko zdravo ali polno škodljivih klic. Kužne klice lahko zaidejo v mleko tudi z vodo, ki jo dodamo na kateri koli način mleku. Zlasti gospodinj, ki pridelajo mleko, kaj razde splaknejo posodo z vodo in jo potem vlijejo v ječo posodo med ostalo mleko. Kužne klice najdemo v mleku zelo ugodno okolje za lastno razmnoževanje! Tudi s pranjem steklenice z vodo, ki ni povsem čista, lahko prenesemo kužne klice na stene steklenice in pozneje, ko mleko vstekljenčimo, v mleko samo. Zato moramo pomisliti take steklenice s sodom in pozneje sprati s prevreto vodo.

Jetične krave ali obolele na brucelozi, izločajo z mlekom kužne klice jetike ali brucelozne. Poznamo tri vrste jetičnih bakterij: človeškega, kosoškega in govejega. Z govejimi bakterijami lahko zbolijo za jetiko zlasti otroci. Brucelozna prenešana na človeka povzroča takozvano malteško mrzlico. Z nehijskega ravnanjem

z mlekom lahko prenesemo v njega tudi nekužne klice, ki morejo v kratkem času spremeniti njegov okus. To so tako imenovane saprofittne klice.

Četudi ravnaš z mlekom ne vem kako previdno, lahko zaidejo v njega kužne klice. Te klice uničimo, ako mleko pred uporabo segrejemo do določene temperature. Segrevanje mora trajati vsaj pet minut. Toda tako se ne bomo rešili z vso gotovostjo vseh škodljivih klic, poleg tega se bo pri vrenju znatno spremenila molekularna sestava mleka, in tako zelo zmanjšala hranilna vrednost.

Tudi s pastemizacijo se bo nekoliko zmanjšala hranilna vrednost mleka, vendar veliko manj kakor z zavretjem. Pastemizacija mleka se vrši v posebnih središčih. Tam mleko pred postopkom dobro pregledajo in ugotovijo, koliko je bilo v njem škodljivih bakterij pred pastemizacijo in koliko pozneje. Vstekljenčenje mleka se izvrši na najbolj higienski način.

V splošnem poznamo tri načine pastemizacije: 1. počasnega z ne preveč visoko temperaturo 63 — 65 stopinj C, ta postopek traja 30 minut; 2. hitrega pod visoko temperaturo 72 — 75 stopinj C, postopek traja 4 — 20 sekundi; 3. hipnega pod zelo visoko temperaturo 84 — 85 stopinj C, postopek se izvrši v trenutku.

Katerikoli postopek uporabimo, dosegemo vedno skoro popolno uničenje kužnih klic, v mleku. Verjetno se s pastemizacijo ne uničijo le klice virusa A epidemnega hepatitisa, ki povzroča kužno obolenje jeter ter klice virusa otroške paralize. Te klice pa ne pridejo v mleko po živalih, temveč se prenašajo po osebah, ki ravnaajo z mlekom nehijskega, preden ga dospelo do njih.

Po pastemizaciji je treba znižati mleku temperaturo na 4 — 6 stopinj C pod ničlo, da zmrzne. Tako

se prepreči nadaljnje razmnoževanje klic, ki bi preživele pastemizacijo. Temu sledi higiensko vstekljenčenje mleka, (ki mora vedno biti avtomatično) v steklenice, ki so bile poprej sterilizirane. Tako mleko mora biti uporabljeno najkasneje v 48 urah.

S počasno pastemizacijo nastanejo spremembe na beljakovinah in na maščobah. Uniči se tudi nekoliko kalcija. S hitro in hipno pastemizacijo pod visoko temperaturo so te spremembe le neznatne. V vsakim postopku se zmanjša količina vitaminov C, B₁, B₂ in B₁₂, vsekakor je zveba vitaminov največja s počasno pastemizacijo.

V mleku se vršijo nenehne spremembe. Ko je v dotiku z zrakom, izloča ogljikov dioksid in vsrkava kislik, to je oksidacija mleka, oziroma maščob, ki so v njem. Tako se uničuje vitamin A in mleko zadobi neprijeten okus. To povzročajo oksidacije in spremembe v beljakovinah. Vsaka svetloba in posebno sončni žarki povzročajo množično uničevanje vitaminov posebno se vitamina C. Mleko, ki ostane na svetlem osem ur po molži, zgubi vsaj polovico vitaminov C. Mleko se primerno hraniti v posodi iz aluminija in nerjavečega jekla; v cinasti ali bakreni posodi se vitamin C uniči in mleko dobi neprijeten okus. Steklenice za mleko ne smejo biti svetle barve, temveč temne. V svetlih steklenicah se zelo uničujejo vitamini zaradi lažjega pronicanja svetlobe.

Naše mlekarice bodo pri prodaji mleka vedno težje konkurirale z onimi, ki prodajajo pastemizirano mleko; verjetno bo tudi zdravstvena oblast zahtevala, da se mleko pred prodajo pastemizira. Zato bi se morali še sedaj prijeti ukvarjati s tem vprašanjem in ustanoviti tudi za naš Kras domače središče za pastemizacijo mleka.

Dr. D. R.

Poravnajte naročnino!

KMETIJSKA ZADRUGA V TRSTU
Ul. Foscolo 1 - tel. 94-386
Podružnice: Trst, Ul. Flavia 23
Milje, Ul. Roma 1
Nudimo vam vse potrebšline za vinogradništvo, poljedelstvo in živilstvo!

A. BRANDOLIN SANITARI
ARTICOLI SANITARI
TRIESTE - VILE MARBOLDI TEL. 4570-4580
DEPOSITO METALLI
VIA GHIRLANDAIO 18 TEL. 90-973

Splošna plovba - Piran
ŽUPANČIČEVA ULICA 24
Telefon 51-70
Telex 03-122
Komericalni oddelek Ljubljana
Telex 03-185

**POMORSKI PREVOZI
DOLGE IN OBALNE PLOVBE**
REDNA LINIJSKA SLUŽBA:
JADRAN — ZDA — JADRAN
Ladjedelnica gradi ladje do 2.500 BRT in vrši remonte

KMEČKA BANKA
r. z. o. o.
GORICA
Ulica Morelli 14 Telefon 22-06
Banka nooblašćena za posle v zunanji trgovini
Ustanovljena leta 1909

**PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE**
LA GORIZIANA
GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL